
Årsberetning 2021

Forord

af formand Sanne Bager

Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2021 arbejdet videre med at afvikle de sager, der havde hobet sig op som følge af nedlukningen af samfundet i foråret 2020, og nævnet traf således i 2021 afgørelse i flere sager, end nævnet modtog. Udbredelsen af corona har dog også i 2021 forsinket afviklingen af nævnsmødet i flere sager som følge af sygdom hos den unge, forældremyndighedsindehaverne eller andre aktører.

I løbet af 2021 blev det igen muligt at mødes i større forsamlinger på tværs af landet. Der har været afholdt både virtuelle og fysiske møder for både formandskabet og de øvrige beskikkede nævnsmedlemmer, hvor der blandt andet blev udvekslet erfaringer med arbejdet i nævnet. I efteråret var der også givet mulighed for erfaringsudveksling på et virtuelt møde for de børnesagkyndige psykologer, der er udpeget til at bistå nævnet.

Nævnet har også i 2021 haft fokus på samarbejdet med ungekriminalforsorgen og landets kommuner, herunder navnlig på de udfordringer, der kan opstå ved overgangene mellem nævnets og kommunernes kompetenceområder. Nævnet erfarede i foråret 2021, at der særligt hos kommunerne kunne opstå tvivl om det retlige grundlag for en anbringelse uden samtykke, når en ung, der havde været anbragt som led i et forbedringsforløb, fortsat skulle være anbragt efter udløbet af forbedringsforløbet. I juli 2021 gjorde jeg derfor i et brev til landets kommuner opmærksom på, at kommunerne skulle træffe en afgørelse om anbringelse efter serviceloven, såfremt en ung skulle være anbragt uden for hjemmet, efter at et forbedringsforløb var udløbet.

I løbet af året har Ungdomskriminalitetsnævnet været inddraget i det forberedende arbejde om ændring af i ungdomskriminalitetsloven. Med lovændringen, som netop er vedtaget, opnås blandt andet større klarhed om overgangen til det sociale system, når et forbedringsforløb ophører, ligesom der er fulgt op på nogle af de resultater, som Justitsministeriets første devalueringer af Ungdomskriminalitetsnævnet har vist.

Ud over devalueringen om nævnsmødet, som blev offentliggjort i forsommeren 2021, er der i december 2021 sket offentliggørelse af devalueringen vedrøren-

de screening og henvisning samt devalueringen om ungefaglige undersøgelser og indstillinger. Sidstnævnte devaluering pegede blandt andet på, at flere af de nævnsmedlemmer, der blev interviewet til den første devaluering, havde en opfattelse af, at sagsmaterialet fra kommunerne til brug for sagens behandling i nævnet har været af varierende kvalitet og uensartet på tværs af kommunerne, men at det dog tyder på, at der har været en udvikling i retning af en højnet kvalitet og mere ensartethed. Sekretariatet har iværksat et projekt om at højne kvaliteten af de oplysninger, som modtages fra kommunerne, hvorunder der blandt andet med inddragelse af flere kommuner arbejdes med revidering af skabelonerne til henholdsvis ungefaglig undersøgelse og indstilling.

Nævnets daglige drift var i 2021 kendetegnet ved, at antallet af modtagne genindbringelsesager fortsat har været stigende, hvilket har sin naturlige forklaring i, at der i de første af nævnets leveår er et stigende antal unge, der bliver undergivet et forbedringsforløb. De præcise tal for modtagne og afgjorte sager fremgår af afsnit 1. Der er flere andre afsnit i årsberetningen, der tager udgangspunkt i statistiske oplysninger, herunder om varigheden af forbedringsforløbene, om deltagelse i og udsættelse af nævnsmøder og om foranstaltninger, der er fastsat som "anden hjælp".

I årsberetningen gennemgås også nogle sager vedrørende unge, som særligt er i nævnets målgruppe, hvor der er oplysning om, at den unge er tilknyttet et bandemiljø eller en kriminel gruppering. Endvidere er der indeholdt et afsnit med beskrivelse af nogle sager, hvor nævnet har truffet afgørelse om, at den unge skal anbringes i mere sikrede rammer. Endelig indeholder årsberetningen en beskrivelse af ungekriminalforsorgens tilsyn med de unge, der er undergivet foranstaltninger fra Ungdomskriminalitetsnævnet samt ungekriminalforsorgens reaktionsmuligheder, når nævnets afgørelse ikke bliver efterlevet. I den forbindelse giver en ungetilsynsførende et nærmere indblik i, hvordan tilsynssamtalerne konkret foregår. Ungekriminalforsorgen har også medvirket til, at årsberetningen indeholder en beskrivelse af tre konkrete forbedringsforløb og de unges udvikling under forløbene.

Nævnet har nu eksisteret så længe, at adskillige forbedringsforløb er afsluttet. Det er meget interessant at få konkrete eksempler på, hvordan de fastsatte foranstaltninger er forløbet, og hvad status var ved forbedringsforløbets afslutning og dermed, om forløbet med og uden justeringer undervejs har været den helhedsorienterede indsats, som var formålet.

Beretningen indeholder derfor tillige beskrivelse af yderligere tre afsluttede forbedringsforløb, som har gjort særligt indtryk af forskellige årsager.

Juni 2022

Indholdsfortegnelse

Forord	2
1 Årets gang	4
1.1 Henviste og modtagne sager	4
1.2 Afgjorte sager	5
1.3 Udfaldet i nævnets afgørelser	6
1.4 Fristoverholdelse	8
1.5 Kriminalitet	9
1.6 Nævnets organisation	10
2 "Anden hjælp" efter § 13, stk. 1, nr. 9	13
2.1 Forskellige typer af foranstaltninger om "anden hjælp"	15
3 Anbringelse i mere sikre rammer	17
3.1 Anbringelse på en delvis lukket døgninstitution ...	18
3.2 Anbringelse på en sikret eller særligt sikret døgninstitution eller afdeling	18
3.3 Lang venteliste til en plads på sikrede og delvis lukkede døgninstitutioner	20
4 Ungekriminalforsorgens tilsyn og reaktioner	23
4.1 Forløbet af et tilsyn	23
4.2 Tilsynssamtalerne og den ungetilsynsførendes rolle	24
4.3 Ungekriminalforsorgens reaktionsmuligheder	24
4.4 Ungekriminalforsorgens tilsyn med kommunen ...	25
5 Forbedringsforløb kan gøre en forskel for den unge	26
5.1 Viljen til forandring opstod under forbedringsforløbet	26
5.2 Et forløb med fremskridt og tilbagefald	27
5.3 Støtte i en fortsat positiv udvikling	28
6 Varighed af forbedringsforløb	29
6.1 Forlængelse af forbedringsforløbet	29
7 Unge tilknyttet kriminelle grupperinger	31
7.1 Nævnets reaktion i sager med oplysninger om tilknytning til et kriminelt miljø	31
7.2 Når det er nødvendigt at anbringe den unge	32
8 Unge og forældres deltagelse i nævnsrådet og udsættelse af sager	34
8.1 Særligt om udsættelse af sagen på nævnsrådet ..	36
8.2 Særligt om udsættelse af sagen forud for nævnsrådet	37
9 Påklagede afgørelser	39
9.1 Ophævede eller ændrede afgørelser	40
9.2 Underretninger m.v.	41
9.3 Domstolsprøvelse	42
Bilag 1. Beskikkede dommere i Ungdomskriminalitetsnævnet 2021	43

1

Årets gang

1.1 Henviste og modtagne sager

Der blev i 2021 henvist 927 sager (hovedsager¹) til Ungdomskriminalitetsnævnet, hvilket er en mindre nedgang i forhold til i 2020, hvor der blev henvist 995 sager. Ungdomskriminalitetsnævnet modtog 600 genindbringelsessager i 2021, hvilket er omkring 150 flere end i 2020.

Som det også var tilfældet i 2020, blev der i 2021 henvist og modtaget flere sager vedrørende 15-17-årige end 10-14-årige. Der var i 3. kvartal 2021 en nedgang i antallet af henviste sager. Derudover var der ikke store udsving i antallet af henviste og modtagne sager i 2021, hvilket vurderes at have sammenhæng med, at der ikke i 2021 i samme grad som i 2020 var restriktioner i samfundet som følge af coronasituationen.

Stigningen i antallet af modtagne genindbringelsessager i 2021 vurderes at hænge sammen med en stigning i antallet af unge², der er undergivet et forbedringsforløb.

Hovedsager og genindbringelsessager

Begrebet "**hovedsager**" anvendes om sager, der henvises til nævnet af politiet eller retten.

Sager vedrørende unge, der allerede er undergivet et forbedringsforløb, benævnes "**genindbringelsessager**". Disse sager kan være indbragt for nævnet af f.eks. kommunen eller ungekriminalforsorgen grundet ændrede omstændigheder omkring den unge eller på grund af ny kriminalitet begået af den unge. Nævnet forholder sig i disse sager til, om det igangværende forløb eventuelt skal ophøre eller justeres.

1) 79 af de 927 henviste hovedsager vedrører unge i alderen 15-17 år, der var henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som var begået under et igangværende forbedringsforløb. Nævnet vurderer i disse tilfælde, om der skal fastsættes et nyt forbedringsforløb, eller om det eksisterende forbedringsforløb skal fastholdes eller ændres.

2) Ungdomskriminalitetsloven omfatter børn og unge i alderen 10-14 år samt unge i alderen 15-17 år. I lovgivningen omtales de 10-11-årige som børn, mens de 12-17-årige omtales som unge. I denne årsberetning anvendes for læsevenlighedens skyld udtrykket unge om hele nævnets målgruppe.

1.2 Afgjorte sager

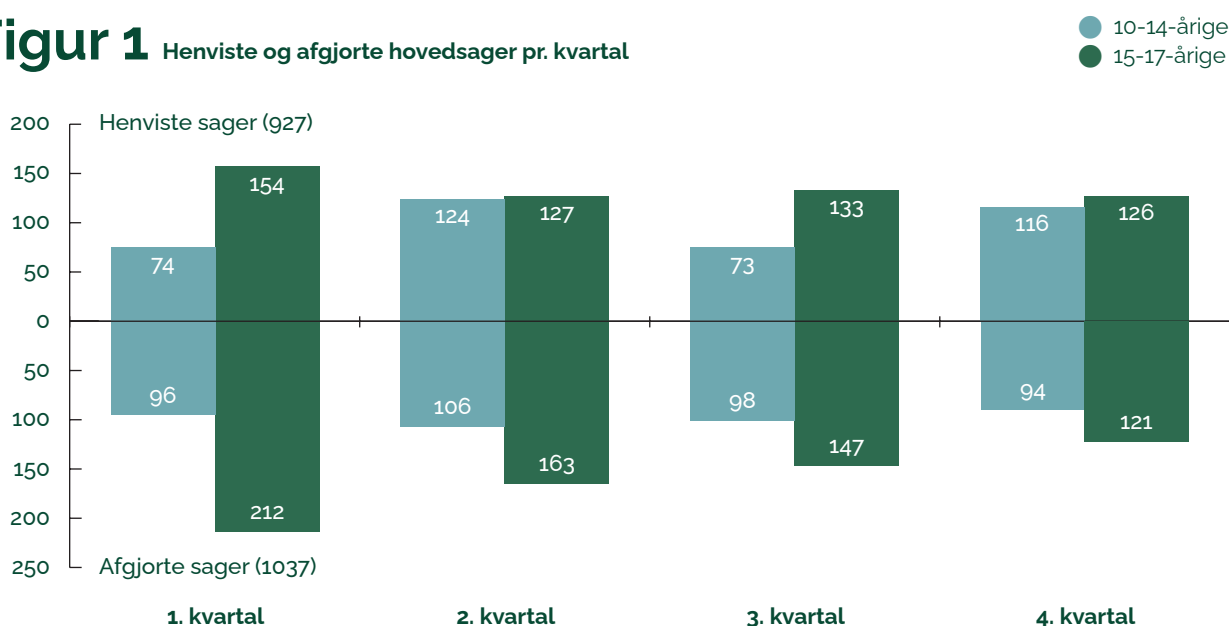
Der er i forhold til 2020 sket en stigning i både antallet af afgjorte hovedsager og genindbringelsessager. I 2021 afgjorde Ungdomskriminalitetsnævnet 1037 hovedsager³, og 606 genindbringelsessager. Særligt bemærkelsesværdigt er det, at nævnet i 2021 afgjorde 190 flere genindbringelsessager end i 2020, hvilket svarer til en procentvis stigning på cirka 45 %.

Antallet af afgjorte genindbringelsessager har generelt været stigende siden 2019.

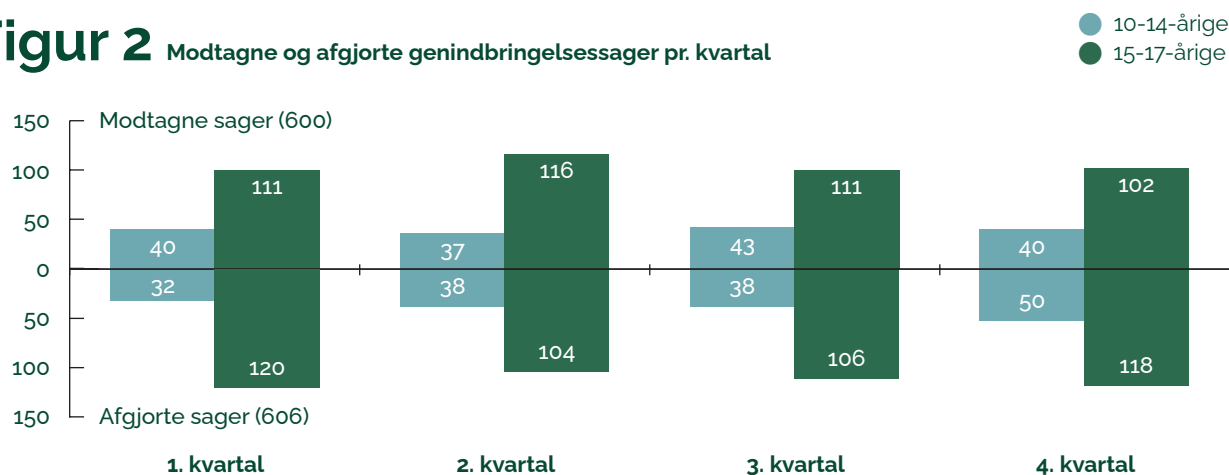
For de 10-14-årige afgjorde nævnet 47, 128 og 158 genindbringelsessager i henholdsvis 2019, 2020 og 2021. En mere markant stigning ses i antallet af genindbringelsessager for de 15-17-årige, idet nævnet afgjorde 36, 288 og 448 genindbringelsessager i henholdsvis 2019, 2020 og 2021. Som tidligere nævnt vurderes denne stigning at skyldes, at antallet af unge, som er i et forbedringsforløb, løbende er steget.

I 2020 blev der henvist og modtaget flere hovedsager og genindbringelsessager, end der blev afgjort. Dette har ændret sig i 2021, hvor der i begge sagskategorier blev afgjort flere sager, end der blev henvist og modtaget.

Figur 1 Henviste og afgjorte hovedsager pr. kvartal

Figur 2 Modtagne og afgjorte genindbringelsessager pr. kvartal

3) 67 af de 1037 afgjorte hovedsager vedrører unge i alderen 15-17 år, der er henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som er begået under et igangværende forbedringsforløb. Nævnet vurderer i disse tilfælde, om der skal fastsættes et nyt forbedringsforløb, eller om det eksisterende forbedringsforløb skal fastholdes eller ændres.

Hvad kan nævnet beslutte?

Nævnet kan overordnet træffe afgørelse om en **straksreaktion** og/eller et **forbedringsforløb**.

Et **forbedringsforløb** kan bestå af en eller flere af de støtteforanstaltninger, som er oplyst i ungdomskriminalitetslovens § 13. Den unge kan blandt andet blive pålagt faste hjemkomsttidspunkter, misbrugsbehandling, deltagelse i skole, fritidsaktivitet eller praktik eller få en kontaktperson tilknyttet. Derudover følger det af lovens § 14, at nævnet som led i et forbedringsforløb kan anbringe en ung uden for hjemmet med eller uden samtykke.

En **straksreaktion** fastsættes med et genoprettende formål efter ungdomskriminalitetslovens § 12 og kan eksempelvis bestå af en indledende samtale med henblik på konfliktmægling med den forurettede i sager om personfarlig kriminalitet.

1.3 Udfaldet i nævnets afgørelser

Ud af de 1037⁴ afgjorte hovedsager traf nævnet afgørelse om at iværksætte foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven i 67 % af sagerne svarende til 692 sager⁵. I 4 % af sagerne, som vedrører unge, der ved dom var henvist til nævnet for kriminalitet begået under et igangværende forbedringsforløb, traf nævnet afgørelse om, at det igangværende forløb skulle fortsætte, herunder i nogle sager med ændrede foranstaltninger. I 26 % af sagerne traf nævnet afgørelse om, at der ikke skulle iværksættes foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven, og nævnet afviste godt 3 % af de henviste sager. I en enkelt sag traf nævnet afgørelse om, at gennemførelsen af den ungefaglige undersøgelse skulle foregå under ophold på en institution⁶.

Der blev i 2021 fortsat fastsat langt flere forbedringsforløb end straksreaktioner. Nævnet traf i 2021 afgørelse om fastsættelse af straksreaktion i 13 sager. I otte af de 13 sager traf nævnet tillige afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb.

Som det fremgår af figur 3, er der i 275 sager ikke fastsat foranstaltninger. Det er et fald i forhold til 2020, hvor det var tilfældet i 326 sager⁷. Dette fald skal ses i sammenhæng med, at nævnet i 2021 havde fokus på at vende den udvikling, der var sket i 2020, hvor andelen af sager, hvori der ikke blev fastsat foranstaltninger, var steget væsentligt. En undersøgelse af denne udvikling i foråret 2021, der var blevet iværksat på initiativ af nævnets koordinationsudvalg, afdækkede ikke en specifik årsag til stigningen i andelen af denne type afgørelser, men skal ses i lyset af, at der generelt i 2020 – navnlig som følge af coronasituationen – forløb længere tid end vanligt, fra den unge begik kriminalitet, til nævnet traf afgørelse i sagen.

Undersøgelsen viste, at den overvejende begrundelse for, at nævnet havde truffet afgørelse om, at der ikke skulle fastsættes foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven, var, at den unge ikke vurderedes at være kriminalitetstruet. En mindre andel af afgørelserne i undersøgelsen var begrundet med, at den unge ikke var omfattet af formålsbestemmelsen, og få afgørelser var begrundet i øvrige omstændigheder.

4) Antallet omfatter afgørelserne i 61 sager, der vedrører unge i alderen 15-17 år, der var henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som var begået under et igangværende forbedringsforløb. I disse 61 sager traf nævnet afgørelse om enten at iværksætte et nyt forløb, ændre det igangværende forbedringsforløb eller fortsætte det igangværende forbedringsforløb uændret.

5) Antallet omfatter afgørelserne i 21 sager, der vedrører unge i alderen 15-17 år, der var henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som var begået under et igangværende forbedringsforløb. I disse 21 sager traf nævnet afgørelse om at iværksætte et nyt forløb.

6) Ungdomskriminalitetslovens § 32, stk. 1

7) Antallet af afgørelser, hvor nævnet traf afgørelse om ikke at fastsætte foranstaltninger, omfatter ikke afgørelser i sager vedrørende unge i alderen 15-17 år, der var henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som var begået under et igangværende forbedringsforløb, og hvor nævnet traf afgørelse om ikke at fastsætte foranstaltninger som led i et nyt forbedringsforløb. Årsagen hertil er, at nævnet i disse sager traf afgørelse om at ændre det igangværende forbedringsforløb eller at fortsætte dette uændret.

Figur 3 Udfald i afgjorte hovedsager

Udfald	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Foranstaltning	2	10	33	85	160	194	174	34	692
Ingen foranstaltning	2	3	14	27	56	69	74	30	275
Ungefaglig undersøgelse på institution	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Afvisning	0	1	0	0	1	0	10	17	29
Vurdering af igangværende forbedringsforløb ved ny henvisning									
– Ændring af forbedringsforløb						9	10	5	24
– Ingen ændring af forbedringsforløb						3	11	2	16
I alt	4	14	47	112	217	275	280	88	1037

Figur 4 Udfald i afgjorte genindbringelsessager

Udfald	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Ændring af forbedringsforløb	0	2	4	15	56	61	79	51	268
Ophør af forbedringsforløb	0	1	2	3	10	13	22	24	75
Ingen ændring af forbedringsforløb	0	1	3	14	35	54	60	40	207
Afvisning	0	0	0	0	0	0	0	4	4
Beslutning om at tage orientering til følge	0	0	1	5	5	16	12	13	52
I alt	0	4	10	37	106	144	173	132	606

Som det fremgår af figur 4, traf nævnet afgørelse om at ændre forbedringsforløbet i 268 ud af de 606 afgjorte genindbringelsessager, hvilket blandt andet omfatter afgørelser om ændring af anbringelsessted, tilføjelse af foranstaltninger i den unges forbedringsforløb, ændringer i allerede iværksatte foranstaltninger i den unges forbedringsforløb samt forlængelse af forbedringsforløbet. Antallet af afgørelser vedrørende ændring af den unges forbedringsforløb omfatter både afgørelser truffet på et fysisk nævnsmøde og afgørelser truffet på skriftligt grundlag⁸. I 75 genindbringelsessager traf nævnet afgørelse om at lade forbedringsforløbet ophøre i sin helhed. Afgørelse om ophør begrundes i flere sager med, at den unge ikke længere vurderes at være kriminalitetstruet og dermed ikke længere har behov for

støtte efter ungdomskriminalitetsloven. I enkelte sager er der truffet afgørelse om ophør af et forbedringsforløb som følge af, at den unge ikke profiterede heraf.

En sag kan blandt andet blive indbragt for nævnet igen som følge af en ny henvisning eller en indberetning fra ungekriminalforsorgen. På trods af at den unge har begået ny kriminalitet eller ikke har overholdt sit forbedringsforløb, giver det ikke altid anledning til at ændre i den pågældendes forbedringsforløb. Dette begrundes i flere sager med, at det vurderes, at den unge alligevel profiterer af forbedringsforløbet. Nævnet traf i 207 genindbringelsessager afgørelse om at lade forbedringsforløbet fortsætte uden ændringer.

8) Ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 3

1.4 Fristoverholdelse

Det fremgår af ungdomskriminalitetsloven, at sager for Ungdomskriminalitetsnævnet skal fremmes med den fornødne hurtighed⁹. Sager vedrørende 10-14-årige skal som udgangspunkt behandles senest fire uger efter politiets henvisning af sagen¹⁰. Vedrørende 15-17-årige er det forudsat, at sagerne skal behandles senest 14 dage efter endelig dom. Hvis den unge skal afsone en ubetinget fængselsstraf, forudsættes det, at sagen som udgangspunkt skal behandles senest 14 dage før prøveløsladelses- eller løsladelsestidspunktet¹¹. Udgangspunktet kan fraviges, når der er tale om korte fængselsstraffe, hvor dette ikke tidsmæssigt vil være muligt.

Der er i 2021 sket en væsentlig forbedring af fristoverholdelsen i forhold til i 2020. Som det kan aflæses i figur 5, er der imidlertid fortsat en stor andel af sagerne, der ikke behandles inden for fristerne.

Nævnet havde i 2021 fortsat en ophobning af sager som følge af coronasituationen, og denne har også i 2021 medført udsættelser få dage før et nævnsmøde.

Fristoverskridelserne skyldes i flere tilfælde, at nævnet først har modtaget besked om en dom med henvisning til nævnet flere dage eller uger efter afsigelsen. I omkring 55 % af de sager, der blev henvist til nævnet ved dom i 1. halvår i 2021, modtog nævnet først oplysning om henvisningen tre eller flere dage eller uger efter domsafsigelsen. Rigsadvokaten iværksatte på denne baggrund i efteråret 2021 tiltag med henblik på at sikre, at der rettidigt gives oplysning til nævnet om henvisning ved dom.

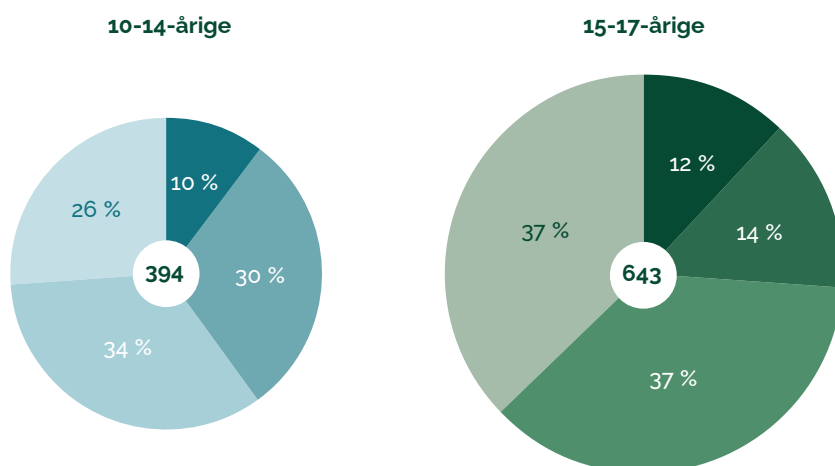
Når en ung afsone en ubetinget straf, modtager nævnet i mange tilfælde ikke oplysning om løsladelse eller prøveløsladelse tids nok til, at det er muligt at overholde fristen for sagens behandling. Nævnet har derfor søgt sager vedrørende unge, der er henvist til nævnet ved delvis betinget dom med kortere ubetingede fængselsstraffe, berammet, når nævnet modtager oplysning om henvisningen. Dette er også forsøgt gjort i tilfælde med kortere ubetingede fængselsstraffe.

Endelig er fristerne blevet overskredet i tilfælde, hvor nævnsrådet har afventet, at den unge blev løsladt fra varetægtsfængsling eller afsoning af en fængselsstraf som følge af en dom i en ny straffesag, samt i tilfælde, hvor den unge eller en forældremyndighedsindehaver har været bortrejst, ligesom nævnsrådeaktiviteten generelt er nedsat i ferieperioder.

Figur 5

Fristoverholdelse i afgjorte hovedsager

- Behandlet inden for fristen
- Behandlet mellem 1 og 7 dage efter fristen
- Behandlet mellem 8 dage og 4 uger efter fristen
- Behandlet senere end 4 uger efter fristen

9) Ungdomskriminalitetslovens § 25

10) Bekendtgørelse nr. 32 af 9. januar 2019 om forretningsordenen for Ungdomskriminalitetsnævnet § 20, stk. 1

11) Forretningsordenens § 20, stk. 2

Der sondres mellem, om en sag er henvist, fordi den unge er mistænkt eller dømt for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, idet det tillige er en betingelse for henvisning til nævnet ved anden alvorlig kriminalitet, at den unge samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

1.5 Kriminalitet

Der sondres mellem, om en sag er henvist, fordi den unge er mistænkt eller dømt for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, idet det tillige er en betingelse for henvisning til nævnet ved anden alvorlig kriminalitet, at den unge samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

I 2021 er andelen af sager, der er henvist som følge af personfarlig kriminalitet, 92 %.

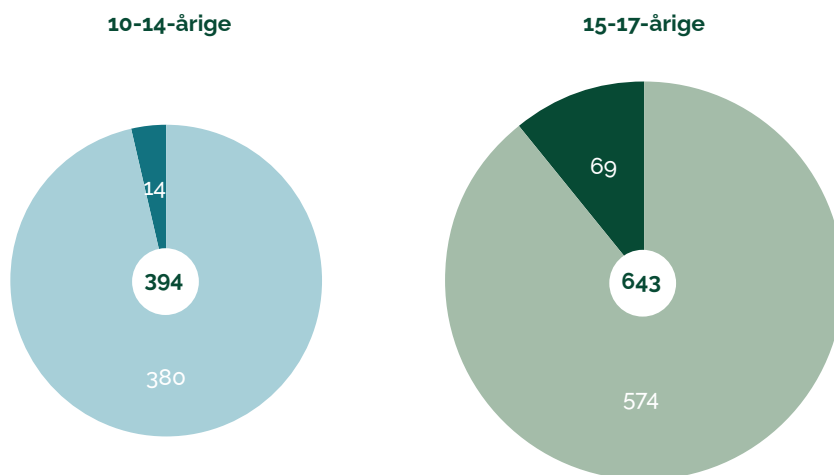
Det er således alene 8 % af sagerne, der er henvist til nævnet som følge af anden alvorlig kriminalitet. Denne fordeling svarer til fordelingen i 2020.

For de 10-14-årige er det alene 4 % af sagerne, der er henvist som følge af anden alvorlig kriminalitet, hvorimod det for de 15-17-årige er 11 % af sagerne. Denne forskel kan skyldes, at generelt flere i den ældre aldersgruppe begår kriminalitet i form af blandt andet overdragelse af euforiserende stoffer eller brugstyveri af motorkøretøj, og at unge i denne gruppe kan have en længere kriminalitetshistorik bag sig og dermed vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

Figur 6

Kriminalitetstype i afgjorte hovedsager

- Personfarlig kriminalitet
- Anden alvorlig kriminalitet

1.6 Nævnets organisation

Nævnsmedlemmer

I starten af 2021 var der i alt beskikket 272 nævnsmedlemmer på landsplan. Ved udgangen af året var antallet steget til 283 nævnsmedlemmer fordelt på 74 dommere, 134 kommunalt ansatte og 75 politiansatte.

Der har været fokus på erfaringsudveksling i nævnet, og der har været afholdt to erfaringsudvekslingsmøder med alle nævnsmedlemmer. I maj/juni 2021 blev der afholdt virtuelle erfaringsudvekslingsmøder om blandt andet dialogen med den unge og nævnsmedlemmernes rolle på nævnsrådet.

Der blev i november 2021 afholdt erfaringsudvekslingsmøder med fysisk fremmøde for nævnsmedlemmerne fra henholdsvis den østlige og den vestlige del af Danmark. På disse møder blev der holdt oplæg fra repræsentanter fra screeningsenhederne i politiet og udvekslet erfaringer.

Formandskabet

Formanden for Ungdomskriminalitetsnævnet inddrager formandskabet – der består af alle de dommere, der er beskikket som nævnsmedlemmer – i spørgsmål af betydning for nævnets arbejde.

Derudover har formanden løbende drøftelser med formandssuppleanterne vedrørende nævnets virksomhed. Der er afholdt møde i formandskabet i juni og september 2021.

I september 2021 blev der afholdt formandskabsmøde med fysisk fremmøde i Odense. Den praktiske afholdelse af nævnsrådets møder blev blandt andet drøftet på mødet, ligesom der var oplæg fra to udpegede børnesagkyndige og en advokat om dialogen med den unge på nævnsrådet.

Koordinationsudvalget

Ungdomskriminalitetsnævnets koordinationsudvalg, som består af nævnets formand, et nævnsmedlem indstillet af Rigspolitiet og et nævnsmedlem indstillet af KL, har afholdt tre møder i 2021, i februar, maj og august. Koordinationsudvalget har – ud over at have fokus på andelen af sager, hvori der ikke fastsættes foranstaltninger – blandt andet beskæftiget sig med inhabilitet og mødeafvikling i forbindelse med coronasituationen.

Sekretariatet

Ved udgangen af 2021 arbejdede i alt 24 jurister, herunder sekretariatschefen og to sektionsledere, i sekretariatet. Der var endvidere ansat ni administrative medarbejdere og fem studentermedhjælpere.

i

Formand og formandssuppleanter i 2021

- Dommer Sanne Bager, Københavns Byret (formand)
- Retspræsident Niels Otto Jensen, Retten i Hjørring (formandssuppleant)
- Dommer Søren Hafstrøm, Retten på Frederiksberg (formandssuppleant)
- Dommer Jette F. Skole, Retten i Aalborg (formandssuppleant)

Medlemmer af koordinationsudvalget i 2021

- Dommer Sanne Bager, Københavns Byret (formand)
- Politikommissær Allan Aarslev, Østjyllands Politi (nævnsmedlem)
- Børne- og familiechef Anton Rasmussen, Ikast-Brandø Kommune (nævnsmedlem)

Ledelsen i sekretariatet i 2021

- Sekretariatschef Marianne Schmidt
- Sektionsleder Lene Skovsen
- Sektionsleder Jesper Faurholt

I starten af 2021 var der i alt beskikket

272 nævnsmedlemmer

på landsplan

Ved udgangen af 2021 var antallet steget til

283 nævnsmedlemmer

fordelt således:

74

dommere

134

kommunalt ansatte

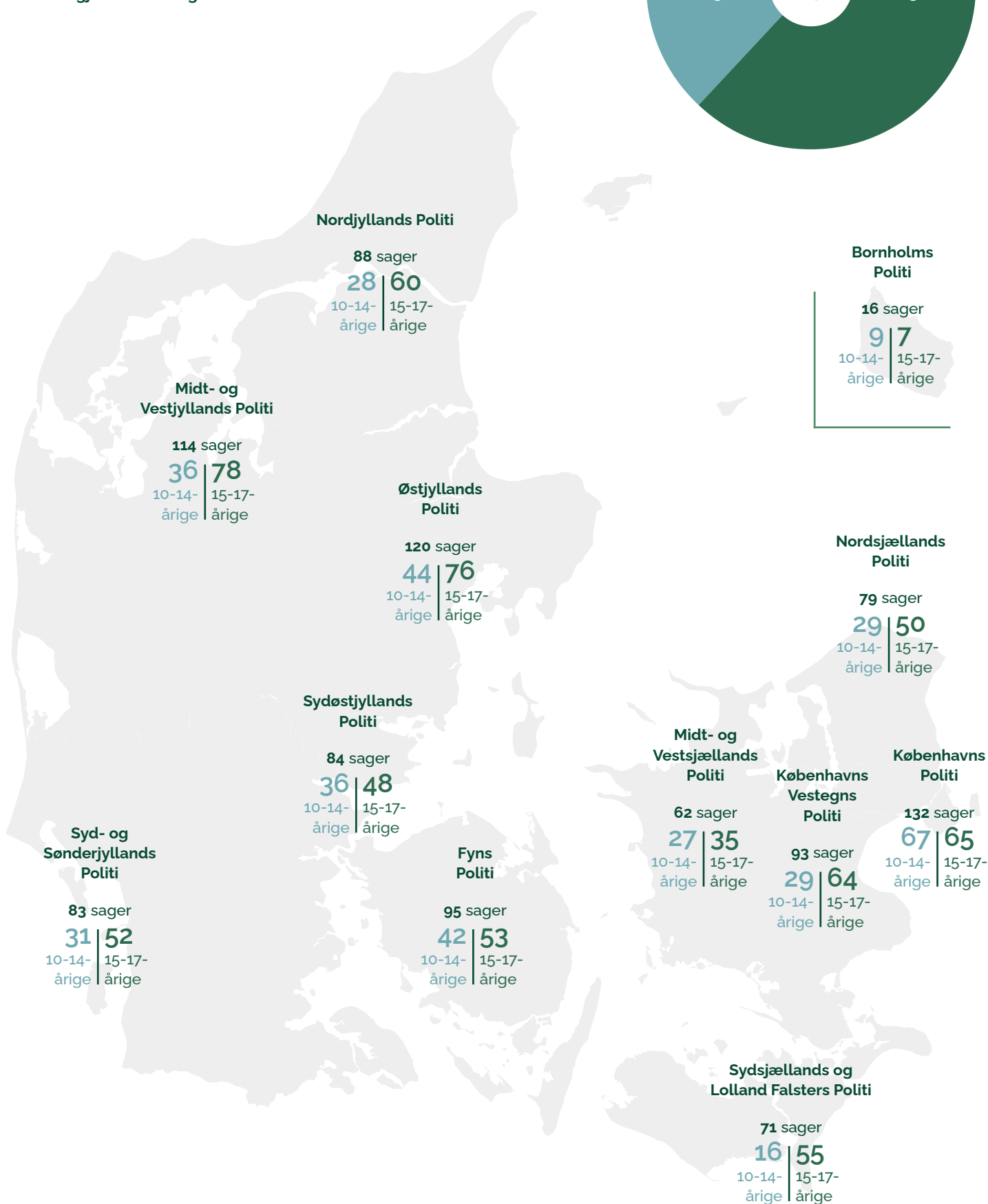
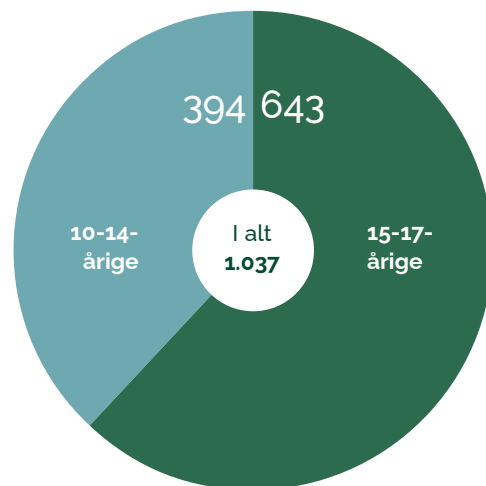

75

politi-ansatte

Figur 7

Geografisk fordeling af afgjorte hovedsager

Et afsluttet forbedringsforløb

Afsluttet 2½ årigt forbedringsforløb for en 13-årig, som var henvist til nævnet for adskillige butikstyverier

Den unge havde svært ved at tilpasse sig og kom ofte i konflikt med omgivelser og autoriteter, havde skoleudfordringer og et konfliktfyldt forhold til sin mor. Der var oplysninger om, at den unge tog MDMA, røg hash og drak på ugentlig basis, og der var mistanke om ADHD.

Under nævnsmødet gav den unge udtryk for at have det fint med ikke at gå i skole, og godt vidste, at det var forkert at stjæle. Den unge blev i sagen beskrevet med en attitude som værende negativ, provokerende og ligeglad.

Nævnet fastsatte et 2-årigt forbedringsforløb med anbringelse uden for hjemmet uden samtykke.

Den unge blev et stykke tid efter nævnets afgørelse anbragt på en kostskole, der viste sig at være et dårligt match, idet den unge eskalerede sit misbrug og rømmede. Dernæst blev den unge anbragt på en åben institution, men det førte ikke til en ændring i misbrug og rømninger, men derimod til ny kriminalitet (røveri).

Sagen blev indbragt for nævnet igen, inden der var gået et år, og nævnet fulgte kommunens indstilling om anbringelse på delvis lukket institution og tilføjede en foranstaltning om misbrugsbehandling til forbedringsforløbet, idet den unge havde et tiltagende forbrug af rusmidler og havde været hospitalsindlagt på grund af et større indtag af lattergas.

Da sagen et halvt år senere kom for nævnet igen, havde den unges misbrug udviklet sig til et meget bekymrende niveau med stærkere rusmidler, og man havde flere gange været bekymret for, om den unge havde taget en overdosis.

Endvidere havde den unge udviklet en mere voldelig adfærd, var rømmet flere gange og kunne ikke tage vare på sig selv. Nævnet fulgte kommunens indstilling om anbringelse på sikret døgninstitution og ændrede forbedringsforløbet, således at foranstaltningen om misbrugsbehandling udgik og tilføjede en ny foranstaltning om kontaktperson, ligesom forbedringsforløbets varighed blev forlænget med et halvt år. Efter et halvt år blev den unge overført til en delvis lukket institution.

Den unge profiterede især af anbringelsen på den sikrede institution, som efter den ungetilsynsførendes vurdering, var det bedste, der kunne ske for den unge. Den unge åbnede mere op, og når de talte, kiggede den unge den ungetilsynsførende i øjnene og dukkede sig ikke som tidligere.

Da forløbet sluttede, valgte kommunen ikke at forlænge anbringelsen men hjemgav den unge til moren.

Ved evalueringen sagde den unge, at det i starten var svært at være anbragt, men at den sikrede institution var god og hyggelig. Den unge havde efter egen opfattelse på den sikrede institution lært også at tage hensyn til andre end sig selv. Den unge ønskede ikke længere at være anbragt. Overordnet syntes den unge, at forbedringsforløbet havde været godt, og havde været glad for at være i tilsyn hos ungekriminalforsorgen.

Ungetilsynsførende vurderer, at forbedringsforløbet i sin helhed var positivt på trods af modgang. Den unge var kun 13 år ved henvisningen til nævnet, og på det tidspunkt styrede den unge hjemmet, og moren var bange for den unge.

2

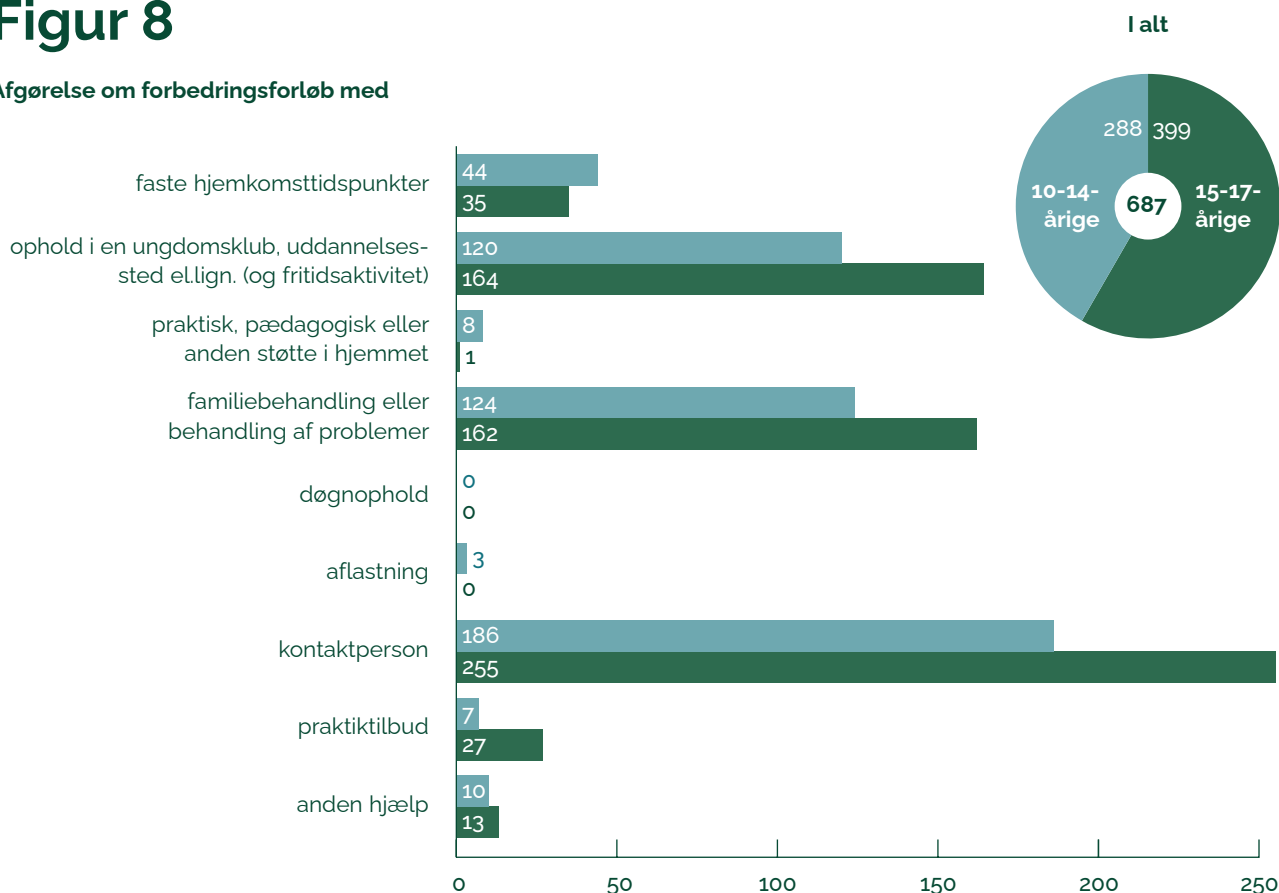
"Anden hjælp" efter § 13, stk. 1, nr. 9

Ungdomskriminalitetsnævnet fastsætter et forbedringsforløb, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov for støtte¹². Et forbedringsforløb kan bestå af en række foranstaltninger, som efter en konkret og individuel vurdering er egnede til at imødekomme den unges problemer og behov.

I ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, oplystes de enkelte foranstaltninger, og i § 13, stk. 1, nr. 9, er indeholdt en opsamlingsbestemmelse, hvorefter det kan fastsættes, at den unge skal modtage anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte. I det følgende vil der blive redegjort nærmere for nævnets afgørelser efter denne bestemmelse.

Figur 8

Afgørelse om forbedringsforløb med

12) Ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 2

Afgørelsen om "anden hjælp" fastsættes med samtykke fra forældremyndighedsindehaverne, men kan fastsættes uden forældremyndighedsindehavernes samtykke, når der på grund af den unges adfærdsproblemer er risiko for, at den unges udvikling er i fare, og det vurderes, at frivilligt samarbejde med den unge og familien ikke er tilstrækkeligt til at afhjælpe den unges problemer.

Opsamlingsbestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 9, giver nævnet mulighed for at fastsætte hjælp til den unge ud over de foranstaltninger, der er nævnt i § 13, stk. 1, nr. 1-8. Hjælpen skal have til formål at yde rådgivning, behandling, praktisk eller pædagogisk støtte, og den pågældende foranstaltning skal være egnet til at løse de problemstillinger, som er afdækket i den børne- eller ungefaglige undersøgelse og i handleplanen. Det fremgår af bemærkningerne til ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 9, at formålet med bestemmelsen er at give vide rammer i forhold til at tilrettelægge indsatsen, så den er formålstjenlig ud fra en vurdering af den unges og familiens situation, ligesom det er muligt at anvende nye foranstaltningstyper, der ikke er taget højde for i de foregående bestemmelser. Afgørelsen om "anden hjælp" fastsættes med samtykke fra forældremyndighedsindehaverne, men kan fastsættes uden forældremyndighedsindehavernes samtykke, når der på grund af den unges adfærdsproblemer er risiko for, at den unges udvikling er i fare, og det vurderes, at frivilligt samarbej-

de med den unge og familien ikke er tilstrækkeligt til at afhjælpe den unges problemer¹³.

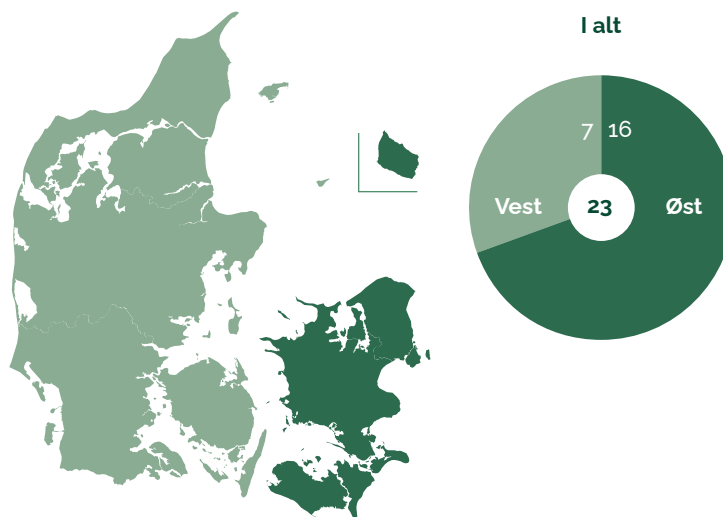
Som det fremgår af figur 8, har nævnet i 2021 truffet i alt 687 afgørelser om et forbedringsforløb, og af disse er der truffet afgørelse om "anden hjælp" efter § 13, stk. 1, nr. 9, i 23 af sagerne.

Siden etablering af nævnet den 1. januar 2019 har nævnet truffet afgørelser om "anden hjælp" i 104 sager, som er fordelt på 52 afgørelser i 2019, 29 i 2020 og 23 i 2021. Antallet af afgørelser om "anden hjælp" er jævnt fordelt på aldersgrupperne 10-14 år og 15-17 år. Ud af de 23 afgørelser i 2021 om "anden hjælp" blev de 10 fastsat for unge under 15 år.

Der ses at være geografiske forskelle i afgørelser om "anden hjælp". Ud af de 23 afgørelser i 2021, er de 16 afgørelser truffet i den østlige del af Danmark. Denne fordeling stemmer overens med sidste år.

Figur 9

Geografisk fordeling af afgørelser om "anden hjælp"

13) Ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 2 og 4

2.1 Forskellige typer af foranstaltninger om "anden hjælp"

Som nævnt skal "anden hjælp" have til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte, hvilket umiddelbart giver vide rammer for at fastsætte foranstaltninger. Ved gennemgang af de afgørelser, hvor der er fastsat foranstaltninger efter bestemmelsen, ses også, at anvendelsesområdet spænder bredt, og de tre nævnte former for hjælp – rådgivning, behandling og støtte – overlapper hinanden i flere af de fastsatte foranstaltninger¹⁴.

Nævnet har blandt andet fastsat forskellige former for rådgivende samtaler med fagpersoner. Som eksempel kan nævnes en kommune, som efter en helt konkret vurdering af den unges behov havde indstillet til, at forbedringsforløbet skulle indeholde samtaler med en kriminalitetsforebyggende rådgiver, som har særlig viden om ungdomskriminalitet, ligesom nævnet i andre sager har truffet afgørelse om, at den unge skal deltage i samtaler med en SSP-medarbejder eller en opsøgende gadeplansmedarbejder med samme kriminalitetsforebyggende formål.

Rådgivningen kan dog også have andre formål. I en sag, hvor en ung på 16 år havde begået vold i beruset tilstand, traf nævnet blandt andet afgørelse om, at den unge skulle følge et vejledningsforløb vedrørende alkoholkultur, for at han fik en bedre forståelse for de negative virkninger af alkoholindtagelse. Der har også i andre sager været fastsat samtaler med ungerådgiver med et misbrugsforebyggende formål.

Nævnet har i tre sager truffet afgørelse om foranstaltninger vedrørende skolerettet støtte. Den ene af

sagerne omhandlede en ung på 14 år, som var henvist til nævnet på baggrund af mistanke om vold og trusler. Han var kommet til Danmark som uledsaget flygtning, og han havde ifølge sagens oplysninger blandt andet koncentrationsbesvær som følge af sin situation. Kommunen indstillede ikke til foranstaltninger, idet sagen efter kommunens opfattelse henhørte i det sociale regi. Nævnet traf afgørelse om et forbedringsforløb, herunder at den unge skulle modtage skolerettet faglig støtte i ikke under to timer om ugen for at hjælpe ham med hans koncentrationsbesvær og for at højne hans faglige niveau, så han kunne bestå sin afgangseksamen.

I den anden sag indstillede kommunen til lektiehjælp én gang ugentligt til en ung på 14 år. Nævnet fulgte kommunens indstilling og traf afgørelse om, at den unge skulle modtage og passe lektiehjælp i matematik og dansk minimum én gang ugentligt med begrundelsen om, at den unge ikke fagligt var på et alderssvarende niveau, samt at han skulle støttes i sit ønske om at få en uddannelse.

Den tredje sag omhandlede en 12-årig, som var impulsstyret og intelligensmæssigt udfordret. Han gik i specialklasse og havde en særdeles udfordret skolegang. Nævnet traf afgørelse om, at han skulle modtage støtte i skolen i det omfang, kommunen fandt relevant, med det formål at øge hans trivsel og tryghed i skolen.

Ud over rådgivning og støtte kan "anden hjælp" omfatte forskellige former for behandling, som ikke henhører under § 13, stk. 1, nr. 4. Hvor der i medfør af denne bestemmelse oftest fastsættes familiebehandling, misbrugsbehandling eller samtaler med en psykolog, spænder de af nævnet fastsatte behandlingsformer i medfør af § 13, stk. 1, nr. 9, mere bredt.

14) Ved gennemgangen af afgørelser om "anden hjælp" er også inddraget eksempler på afgørelser fra 2020 med henblik på et bredere fokus.

Som eksempel kan nævnes en sag om en 12-årig, hvor nævnet blandt andet traf afgørelse om anbringelse uden for hjemmet samt spædbarnsterapi. Spædbarnsterapi er en behandlingsmetode, som er målrettet traumer opstået i 0-3-års alderen. Drengens opvækst var præget af konflikter, skiftende omsorgspersoner, stofmisbrug og vold, men han huskede ikke sin opvækst og forstod derfor blandt andet ikke, hvorfor han var anbragt. Han var henvist til nævnet for vold og trusler om vold mod ansatte på det opholdssted, hvor han var anbragt. Nævnet begrundede afgørelsen om spædbarnsterapi med, at drengen skulle opnå en forståelse for sin opvækst og vilkår.

I en anden sag havde kommunen ikke indstillet til foranstaltninger i medfør af ungdomskriminalitetsloven. Kommunen havde iværksat en unge- og familieindsats og vurderede, at den unge skulle modtage støtte efter servicelovens bestemmelser. Den unge på 14 år var mistænkt for at have begået grov vold og var vurderet til at være i massiv mistrivsel. Nævnet fastsatte et forbedringsforløb med den begrundelse, at den unge havde begået grovere personfarlig kriminalitet, og at han havde adfærdsvanskeligheder samt manglende empati.

Nævnet traf blandt andet afgørelse om en foranstaltning om et neuroaffektivt terapeutisk behandlingsforløb, så den unge kunne arbejde med indre styring og opnå redskaber til at styre sin adfærd i kravsituationer.

I en tredje sag traf nævnet afgørelse om traumebehandling for en ung på 15 år, der udviste symptomer på PTSD. Den unge, der var henvist til nævnet for at have begået vold, havde oplevet alvorlige traumer i sin barndom, kunne ikke sætte ord på egne følelser og havde nedsat mentaliseringssevne. Han blev let overvældet i situationer med mange mennesker og uklare regler og kunne reagere med voldelig affektpræget adfærd. Nævnet traf afgørelse om traumebehandling med det primære formål at få undersøgt den unges PTSD-symptombillede mere præcist, således at en korrekt behandling kunne påbegyndes.

Derudover har nævnet blandt andet truffet afgørelse om forskellige former for udredninger, fritidsjob og fortsættelse i et aktuelt beskæftigelsestilbud. Opsamlingsbestemmelsen har således været anvendt til at fastsætte meget forskelligartet hjælp.

Specifikke foranstaltninger, der går igen i afgørelserne

Idrætsprojektet er en socialpædagogisk indsats under Københavns Kommune. Målet med projektet er at hjælpe børn og unge med at ændre deres handle- og tankemønstre via aktiviteter og fællesskab og udvikle de unges kompetencer i fritidsliv, skole og uddannelse eller på arbejdsmarkedet. Idrætsprojektet tilbyder ud over idræt blandt andet andre bevægelsesaktiviteter, kemifag, musik og ridning. Der udbydes endvidere støtte i form af en kontaktperson for unge gennem projektet. En sådan foranstaltning vil henhøre under § 13, stk. 1, nr. 7, men der kan også fastsættes et helt forløb gennem Idrætsprojektet efter nr. 9. Nævnet har i 2020 og 2021 i seks sager truffet afgørelse om, at en ung skal tilknyttes Idrætsprojektet som en foranstaltning om "anden hjælp" efter nr. 9.

Nævnet har fastsat foranstaltninger efter § 13, stk. 1, nr. 9, der går igen i flere afgørelser. Foranstaltningerne er forankret øst for Storebælt, og det er muligt, at det udgør en del af forklaringen på, hvorfor der træffes flere afgørelser om "anden hjælp" i den østlige del af Danmark end i den vestlige del¹⁵. Til højre beskrives de mest brugte.

Model Hjemmeboende er en indsats under Lolland Kommune. Der er tale om en helhedsorienteret indsats, som anvendes som et sidste forsøg, før der træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet. Indsatsen består i massiv målrettet støtte, f.eks. vækning, praktisk hjælp, familiebehandling og/eller kontaktperson m.v. Nævnet har i 2020 og 2021 truffet afgørelse om "Model hjemmeboende" i fire sager.

Fritidsjob med mentor er en indsats under Københavns Kommune til unge, som har brug for støtte til at få og fastholde et fritidsjob. De unge ansættes af en privat arbejdsgiver på ordinære vilkår og tilknyttes en mentor fra arbejdspladsen i de første seks måneder. Flere store virksomheder er tilknyttet projektet. Nævnet har i 2020 og 2021 truffet afgørelse om foranstaltninger om fritidsjob med mentor tre gange som en foranstaltning om "anden hjælp" efter nr. 9.

15) Se dog i afsnit 7, *Unge tilknyttet kriminelle grupperinger*, et eksempel på en foranstaltning om anden hjælp i form af deltagelse i et kommunalt projekt i Assens Kommune.

3

Anbringelse i mere sikre rammer

En af de mest indgribende afgørelser, Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe, er, at en ung som led i et forbedringsforløb skal være anbragt uden for hjemmet. Afgørelsen kan træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og en ung, som er fyldt 15 år, men kan også træffes uden samtykke, hvis de nærmere betingelser herfor er opfyldt¹⁶.

Som det fremgår af figur 10, har nævnet i 2021 i 231 ud af 1037 afgjorte hovedsager truffet afgørelse om, at en ung skal anbringes uden for hjemmet. Afgørelsen er i 144 sager truffet med samtykke, mens der i 87 sager er truffet afgørelse om anbringelse uden samtykke. I 59 ud af 606 afgjorte genindbringelsessager er der truffet afgørelse om, at en ung, som ikke var anbragt i forvejen, skulle

anbringes. Af disse afgørelser er 29 truffet med samtykke og 30 uden samtykke.

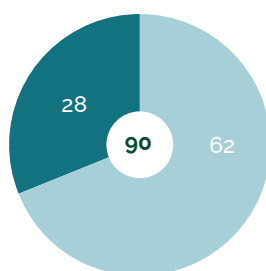
Nævnet træffer som udgangspunkt afgørelse om anbringelse på et åbent anbringelsessted. Det kan f.eks. være i en plejefamilie, på eget værelse med støtte, på et opholdssted for børn og unge eller på en døgninstitution. I nogle tilfælde er der imidlertid behov for, at den unge bliver anbragt i mere lukkede eller sikrede rammer. Nævnet har i disse tilfælde mulighed for at træffe afgørelse om, at den unge skal være anbragt på en delvis lukket døgninstitution eller delvis lukket afdeling på en døgninstitution, en sikret døgninstitution eller en særligt sikret afdeling.

Figur 10

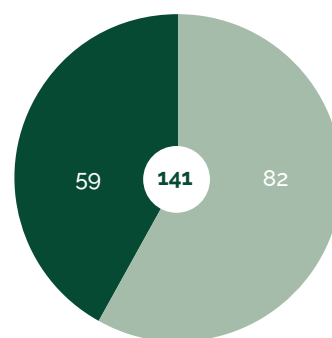
Anbringelse i hovedsager

- Heraf med samtykke
- Heraf uden samtykke

10-14-årige

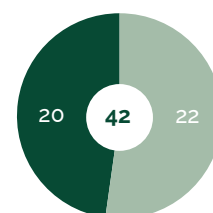
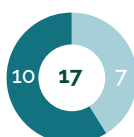

15-17-årige

Ny anbringelse i genindbringelsessager

- Heraf med samtykke
- Heraf uden samtykke

16) Ungdomskriminalitetslovens § 14

3.1 Anbringelse på en delvis lukket døgninstitution

Nævnet kan træffe afgørelse om, at en ung mellem 12 og 17 år skal anbringes på en delvis lukket døgninstitution eller afdeling, hvis det er afgørende for den socialpædagogiske behandling at kunne aflåse yderdøre og vinduer i perioder eller at kunne fastholde den unge fysisk, og der er risiko for, at den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af kriminel adfærd, misbrugsproblemer eller andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos den unge¹⁷.

I 2021 har nævnet i 14 hovedsager og 6 genindbringelsessager¹⁸ truffet afgørelse om, at en ung skulle anbringes på en delvis lukket døgninstitution. Begrundelsen for at anbringe den unge i delvis lukkede rammer er i mange af sagerne at forhindre den unge i at rømme fra institutionen og opsøge uhensigtsmæssige eller kriminelle miljøer. I en stor del af sagerne har den unge både misbrugsproblemer og kriminel adfærd eller andre adfærdsproblemer.

Som eksempel kan nævnes en sag, hvor en ung, der var 15 år, var henvist til nævnet for vold begået i forening med flere andre unge. Den unge havde i en lang periode haft et misbrug af euforiserende stoffer, han havde store konflikter med sine forældre og afviste den støtte, som kommunen tilbød, hvortil kom, at han de seneste to måneder havde boet hos nogle kammerater over 18 år, som havde tilknytning til kriminelle miljøer. Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle anbringes på en delvis lukket institution, idet nævnet vurderede, at det var nødvendigt for at forhindre ham i at opsøge det uhensigtsmæssige miljø, han var en del af og dermed få ham ud af hans misbrug af euforiserende stoffer og væk fra den kriminelle løbebane.

I en genindbringelsessag, hvor en ung, der var 16 år, ikke efterlevede sit forbedringsforløb og var dømt for ny kriminalitet, traf nævnet afgørelse om, at den unge skulle anbringes på en delvis lukket institution. Den ansvarlige kommune havde indstillet til en ændring af anbringelsesstedet fra en åben til en delvis lukket institution, idet den unge havde en både udadreagerende og selvskadende adfærd, et misbrug af hash og mange rømninger fra institutionen. Nævnet fulgte kommunens indstilling og begrundede afgørelsen med den unges tiltagende rømninger af længere varighed, at hun havde et misbrug af euforiserende stoffer og udviste risikovillig adfærd, der medførte, at hun færdedes i uhensigtsmæssige miljøer og var meget opsøgende på disse.

3.2 Anbringelse på en sikret eller særligt sikret døgninstitution eller afdeling

Sikrede døgninstitutioner adskiller sig fra de delvis lukkede døgninstitutioner eller afdelinger ved, at det er tilladt at have yderdøre og vinduer konstant aflåst og dermed helt forhindre de unge i at forlade stedet. Nævnet kan træffe afgørelse om anbringelse på en sikret døgninstitution, hvis det er absolut påkrævet for at afværge, at den unge skader sig selv eller andre, og risikoen for skade ikke på forsvarlig måde kan afværges ved andre, mere lempelige forholdsregler, eller hvis det i en indledende iagttagelsesperiode er absolut påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling eller det på baggrund af den indledende iagttagelsesperiode fastslås, at det er absolut påkrævet, at der iværksættes et længerevarende behandlingsforløb på en sikret døgninstitution eller afdeling¹⁹.

Nævnet har i 2021 i 18 hovedsager og 11 genindbringelsessager²⁰ truffet afgørelse om, at en ung skal anbringes på sikret døgninstitution. I en stor del af sagerne er afgørelsen begrundet både i behandlingsmæssige hensyn og i, at den unge er til fare for sig selv eller andre. Det var f.eks. tilfældet for en ung på 13 år, som var undergivet et forbedringsforløb, og blev indbragt for nævnet på ny, da han havde begået flere nye forhold af personfarlig kriminalitet. Nævnet traf i overensstemmelse med kommunens indstilling afgørelse om, at den unge skulle anbringes på en sikret døgninstitution og begrundede det med, at den unge blev vurderet særdeles voldsparat og havde tiltagende kriminel adfærd, ligesom han fremstod ligeglad med konsekvenserne af sine handlinger. Det var endvidere nødvendigt at foretage en børnepsykiatrisk udredning og observation af ham, og nævnet fandt, at det skulle ske i sikrede rammer, fordi mange skift i anbringelsessteder samt talrige rømninger tidligere havde stået i vejen for det pædagogiske arbejde.

I en anden sag, hvor nævnet traf afgørelse om, at en ung på 14 år skulle anbringes på en sikret døgninstitution, var det ligeledes både for at foretage en egentlig udredning af den unge i et sikret miljø, hvor hun kunne blive afruset, samt for at afværge, at den unge skadede sig selv eller andre. Nævnet lagde særligt vægt på risikoen for, at den unge skadede sig selv, idet hun havde et massivt misbrug af hash, eksperimenterede med hårde stoffer, og der var bekymring for, hvordan hun finansierede sit misbrug, herunder at hun var ude om natten, uden at nogen vidste, hvor hun var.

17) Ungdomskriminalitetslovens § 15, stk. 1

18) Genindbringelsessager, hvor den unge ikke var anbragt i forvejen.

19) Ungdomskriminalitetslovens § 16, stk. 1

20) Genindbringelsessager, hvor den unge ikke var anbragt i forvejen.

Nævnet har dog også i enkelte tilfælde truffet afgørelse om, at en ung skal anbringes på en sikret døgninstitution alene af behandlingsmæssige hensyn. Det var f.eks. tilfældet i en sag, hvor den unge, der var 15 år, ikke tidligere havde været anbragt uden for hjemmet. Kommunen indstillede til anbringelse uden for hjemmet, herunder at anbringelsen i en indledende observationsperiode skulle ske på en sikret døgninstitution med henblik på, at der kunne iværksættes en pædagogisk observation og en fornyet psykologisk udredning af den unge. Nævnet fulgte kommunens indstilling og begrundede anbringelsen på sikret døgninstitution med, at der med henblik på at sikre den rette pædagogiske behandling af den unge var behov for at afdække hans adfærd, når han ikke var i et misbrug af euforiserende stoffer, og nævnet vurderede

ikke, at det var muligt at sikre hans tilstedeværelse eller afholde ham fra at ryge hash, hvis han blev anbragt på en åben institution.

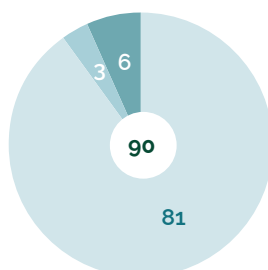
I helt særlige tilfælde kan nævnet træffe afgørelse om, at en ung i alderen 12 til 17 år skal anbringes på en særligt sikret afdeling. Dette forudsætter – udover at betingelserne for anbringelse på en sikret døgninstitution skal være opfyldt – at anbringelse på en sikret døgninstitution ikke er eller vil være tilstrækkelig, idet den unge ved en forudgående særlig voldelig eller psykisk afvigende adfærd har gjort ophold eller fortsat ophold på en sikret afdeling eller døgninstitution uforvarselig²¹. Som det fremgår af figur 11-12, har nævnet i 2021 alene truffet afgørelse om at anbringe to unge på en særligt sikret afdeling.

Figur 11

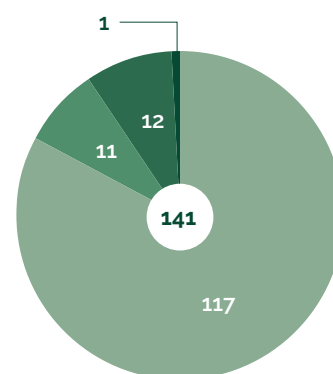
Anbringelse i hovedsager

- Anbringelse efter § 14 – åbent anbringelsessted
- Anbringelse efter § 15 – delvis lukket døgninstitution
- Anbringelse efter § 16 – sikret døgninstitution
- Anbringelse efter § 17 – særligt sikret afdeling

10-14-årige

15-17-årige

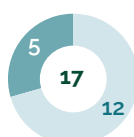

Figur 12

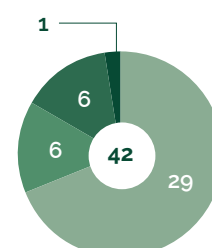
Anbringelse i genindbringelsessager²²

- Anbringelse efter § 14 – åbent anbringelsessted
- Anbringelse efter § 15 – delvis lukket døgninstitution
- Anbringelse efter § 16 – sikret døgninstitution
- Anbringelse efter § 17 – særligt sikret afdeling

10-14-årige

15-17-årige

21) Ungdomskriminalitetslovens § 17, stk. 1

22) Figuren omfatter alene de sager, hvor nævnet træffer afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, og den unge ikke i forvejen var anbragt som led i forbedringsforløbet.

3.3 Lang venteliste til en plads på sikrede og delvis lukkede døgninstitutioner

I løbet af 2021 har Ungdomskriminalitetsnævnet i stigende grad oplevet udfordringer med, at der mangler pladser på de delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt på de sikrede døgninstitutioner.

De ansvarlige kommuner har i forbindelse med afgørelser vedrørende anbringelse på sikret og delvis lukket døgninstitution – herunder i flere af de ovenfor nævnte sager – til nævnet oplyst, at der måtte forventes en ventetid på tre til fem måneder, før det var muligt at få en plads til den unge, og i flere tilfælde har kommunen ikke haft mulighed for at oplyse en tidshorizont.

Nævnet har endvidere oplevet, at den ansvarlige kommune har indstillet til en ændring af forbedringsforløbet, fordi det ikke var muligt at finde en sikret eller delvis lukket plads til den unge, ligesom enkelte kommuner har anmodet nævnet om vejledning i forhold til, hvordan kommunen skulle effektivisere nævnets afgørelse, når der ikke var en ledig plads. Endelig har enkelte kommuner tilkendegivet, at kommunen som følge af manglen på pladser ikke har indstillet til anbringelse på sikret eller delvis lukket døgninstitution, selv om betingelserne for en sådan anbringelse var opfyldt.

Nævnet har ligeledes i flere tilfælde oplevet, at ventetiden reelt har medført, at det ikke har været muligt for den ansvarlige kommune at effektivisere nævnets afgørelse om anbringelse af den unge på en sikret eller delvis lukket døgninstitution, inden den unge fyldte 18 år.

Som det fremgår af afsnit 4 *Ungekriminalforsorgens tilsyn og reaktioner*, har nævnet mulighed for at give en kommune et pålæg om at gennemføre nævnets afgørelse, hvis ungekriminalforsorgen har indberettet til nævnet, at den unge ikke efterlever nævnets afgørelse, og den ansvarlige kommune ikke træffer de fornødne foranstaltninger med henblik på at sikre dette²³. I flere af de sager, hvor kommunen ikke har anbragt en ung på en sikret eller delvis lukket døgninstitution i henhold til nævnets afgørelse, har nævnet overvejet at give kommunen et pålæg herom.

I hovedparten af tilfældene havde kommunen imidlertid iværksat de foranstaltninger, der var mulige, herunder ved at skrive den unge på venteliste til de relevante institutioner og iværksætte alternative anbringelser i venteperioden, hvorfor et pålæg ikke var muligt. I en enkelt sag har nævnet dog givet den ansvarlige kommunen et pålæg om at gennemføre nævnets afgørelse om anbringelse på en delvis lukket døgninstitution, fordi kommunen først havde forsøgt at gennemføre afgørelsen flere uger efter nævnsmødet og alene havde skrevet den unge, der var 17 år, på venteliste til en enkelt delvis lukket døgninstitution. På trods af pålægget lykkedes det ikke at finde en plads til den unge, og den unge var således anbragt i åbent regi, indtil han fyldte 18 år.

23) Ungdomskriminalitetslovens § 51

På baggrund af udfordringerne med de manglende pladser på landets sikrede og delvis lukkede døgninstitutioner, sendte Ungdomskriminalitetsnævnet i marts 2022 en orientering herom til Justitsministeriet og anmodede ministeriet om at tage kontakt til relevante myndigheder med henblik på at få iværksat de fornødne tiltag for at sikre, at nævnets afgørelser om anbringelse på en sikret eller delvis lukket døgninstitution kan effektueres umiddelbart efter nævnets afgørelse.

Justitsministeriet har efterfølgende været i dialog med KL, som har oplyst, at der er etableret fem ekstra pladser på Sjælland, samt at to flexpladser i Jylland og på Fyn er blevet permanentgjort.

KL har endvidere oplyst, at der ses på muligheden for at etablere flere delvis lukkede pladser, og at KL's Koordinationsforum drøfter, om der er behov for at udvide kapaciteten yderligere på de sikrede institutioner.

Det er selvsagt stærkt utilfredsstillende, at der ikke er tilstrækkeligt med pladser på sikrede og delvis lukkede døgninstitutioner, når nævnet træffer afgørelse om anbringelse. Et af hovedformålene med Ungdomskriminalitetsnævnets oprettelse var netop at sikre en hurtig indsats, når unge forbryder sig mod samfundets regler. Denne konsekvens udebliver, når nævnets afgørelse om et forbedringsforløb med anbringelse på sikret eller delvis lukket døgninstitution ikke kan gennemføres, og det efterlader en gruppe af unge, som ikke får den rette støtte til at komme ud af kriminalitet og tilbage i trivsel.

— Sanne Bager, formand

Et afsluttet forbedringsforløb

Afsluttet 2-årigt forbedringsforløb for en 13-årig, som var henvist til nævnet for røveri

Den unge havde en uhensigtsmæssig omgangskreds, opholdt sig meget på gaden, var skolemæssigt udfordret, havde et konfliktfyldt forhold til sine forældre, var diagnosticeret med ADHD og passede ikke sin behandling herfor.

Under nævnsmødet gav den unge blandt andet udtryk for, at han gerne ville blive bedre til at tænke sig om, inden han handlede og måske gjorde noget dumt.

Nævnet fastsatte et forbedringsforløb bestående af faste hjemkomsttidspunkter, dagbehandling, familiebehandling, kontaktperson samt fritidsaktivitet. Foranstaltningen om fritidsaktivitet fastsatte nævnet specifikt til "PUK¹ motocross snarest muligt", idet motocross var en stor interesse hos den unge og dermed kunne motivere den unge til anden aktivitet end at opholde sig på gaden.

To uger efter mødet i nævnet blev den unge, der selv havde henvendt sig til kommunen på grund af konflikt-niveauet i hjemmet, efter eget ønske akutanbragt. Som følge heraf kom sagen efter nogle måneder for nævnet igen, idet kommunen indstillede til anbringelse uden for hjemmet med samtykke.

1) Politiets Ungdomsklub

Nævnet bemærkede sig den unges positive indstilling til forbedringsforløbet og fulgte kommunens indstilling og den unges ønske om anbringelse uden for hjemmet. De øvrige foranstaltninger i forbedringsforløbet fortsatte med undtagelse af familiebehandling.

Den unge havde selv et ønske om at blive anbragt i en plejefamilie, da det ville give mere ro omkring ham. Det lykkedes kommunen at finde en plejefamilie, hvis store hobby var motocross. Den 13-årige blev anbragt i familien, og han blev hurtigt en del af miljøet omkring motocross, hvor han blandt andet var med familien til stævner i ind- og udland. Det gik også godt med den unges skole, og han gik i den lokale ungdomsklub.

Tilsynssamtalerne blev afholdt hos plejefamilien, idet den unge blev forsøgt skærmet så meget som muligt, for at han ikke skulle tage kontakt til sit tidligere netværk. Den unge var faldet godt til hos plejefamilien, som havde gjort et meget stort arbejde.

Da forbedringsforløbet sluttede, var den unge fortsat hos plejefamilien. Til evalueringen hos ungekriminalforsorgen vurderede den unge selv, at han ikke længere var kriminalitetstruet. Den ungetilsynsførende vurderede også, at den unge ikke var kriminalitetstruet, så længe han var hos plejefamilien.

Den unge havde selv et ønske om at blive anbragt i en plejefamilie, da det ville give mere ro omkring ham. Det lykkedes kommunen at finde en plejefamilie, hvis store hobby var motocross. Den 13-årige blev anbragt i familien, og han blev hurtigt en del af miljøet omkring motocross.

4

Ungekriminalforsorgens tilsyn og reaktioner

Når Ungdomskriminalitetsnævnet fastsætter et forbedringsforløb eller pålægger en ung at udføre en straksreaktion, er det en ufravigelig følge, at den unge bliver undergivet et tilsyn af ungekriminalforsorgen²⁴. Hvis den unge ikke efterlever nævnets afgørelse eller unddrager sig ungekriminalforsorgens tilsyn, er det ungekriminalforsorgens opgave i samarbejde med den ansvarlige kommune at genetablere tilsynet og sikre, at nævnets afgørelse bliver efterlevet.

4.1 Forløbet af et tilsyn

Ungekriminalforsorgens tilsyn består både af tilsynssamtaler med den unge og forældremyndighedsindehaverne samt af en egentlig kontrol af, at de fastsatte foranstaltninger bliver overholdt. Ungekriminalforsorgens tilsynsopgave er desuden toledet, idet ungekriminalforsorgen ud over tilsynet med, at den unge efterlever nævnets afgørelse²⁵, også fører tilsyn med, at kommunen iværksætter de af nævnet fastsatte foranstaltninger²⁶.

Tilsynet indebærer, at den unge og forældremyndighedsindehaverne løbende skal mødes med en ungetilsynsførende, mens den unge er undergivet et forbedringsforløb. Tilsynssamtalerne vil som altovervejende udgangspunkt blive afholdt som fysiske møder og finde sted hos ungekriminalforsorgen. Begge forældre skal som udgangspunkt være til stede ved tilsynssamtalerne²⁷. Hvis den unge er anbragt, deltager en ressourceperson fra anbringelsesstedet ofte i tilsynssamtalen, og når den unge har en kontaktperson tilknyttet, deltager denne ligeledes ofte.

Tilsynet bliver iværksat umiddelbart efter nævnsmødet²⁸. Ungekriminalforsorgen skal senest syv dage efter nævnsmødet holde det første møde med den unge og forældremyndighedsindehaverne²⁹. Ungekriminalforsorgen oplyser under mødet, hvad det betyder at være under tilsyn af ungekriminalforsorgen og om konsekvenserne ved manglende efterlevelse af nævnets afgørelse. Senest 14 dage efter første møde afholdes den anden tilsynssamtale³⁰, hvorefter det er op til den enkelte ungetilsynsførende at fastsætte hyppigheden af de efterfølgende tilsynssamtaler³¹, dog således at der afholdes en samtale minimum hver 14. dag de første to måneder. Kontakthypigheden vurderes løbende af den ungetilsynsførende – og først efter de to første måneder, kan hyppigheden begrænses til en månedlig tilsynssamtale. Ungekriminalforsorgen vil som udgangspunkt fortsætte med at mødes med den unge og forældremyndighedsindehaverne hver 14. dag, men hvis den unge er mødestabil og overholder foranstaltningerne i forbedringsforløbet, vil der efter en konkret vurdering være mulighed for, at den unge efter de to første måneder af forbedringsforløbet overgår til månedlige tilsynssamtaler.

Det er derudover ungekriminalforsorgens opgave mindst én gang om ugen at kontrollere, at den unge efterlever nævnets afgørelse og overholder de fastsatte foranstaltninger³². Kontrollen sker ofte ved, at den ungetilsynsførende har en dialog med de relevante samarbejdsparter, f.eks. den unges kontaktperson, skole eller anbringelsessted – afhængigt af, hvilke foranstaltninger, den unge er undergivet.

24) Ungdomskriminalitetslovens § 1, 1. pkt.

25) Ungdomskriminalitetslovens § 47, stk. 1

26) Ungdomskriminalitetslovens § 51, stk. 1

27) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn § 4, stk. 3

28) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn § 3, stk. 1

29) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn § 6, stk. 1

30) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn § 8

31) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn § 10, stk. 1

32) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn § 11, stk. 1

Hvis den unges efterlevelse af nævnets afgørelse forløber uproblematisk, kan den ugentlige kontrol efter to måneder ske ved, at den ungetilsynsførende alene kontrollerer enkelte af foranstaltningerne³³. Dog skal alle foranstaltningerne kontrolleres minimum én gang om måneden.

.4.2 Tilsynssamtalerne og den ungetilsynsførendes rolle

En ungetilsynsførende fra ungekriminalforsorgens afdeling i Næstved, der har været ansat siden ungekriminalforsorgens oprettelse og har haft mere end 100 unge i tilsyn, har givet et nærmere indblik i tilsynssamtalerne med den unge. For ham er der ingen tvivl om, at selve samtalen med den unge som led i tilsynet har selvstændig værdi.

Han oplyser blandt andet, at de unge ved samtalerne indledningsvist bliver spurgt, hvor motiverede de er for dagens samtale. Den unge beskriver sin motivation ud fra farverne i et trafiklys. Peger den unge på den røde farve i trafiklyset, betyder det, at den unge er umotiveret for dagens samtale, hvorimod farven grøn betyder, at den unge er motiveret og har lyst til at tale. Hvis den unge møder op til samtalen og tilkendegiver at være umotiveret for samtalen, har pågældende sjældent noget at sige, og tilsynssamtalen vil blive kort. Er den unge derimod motiveret og har meget at byde ind med under de forskellige punkter på dagsordenen, varer samtalen ofte en time.

Den ungetilsynsførende spørger altid den unge, hvordan det helt overordnet går med forbedringsforløbet, ligesom der til hver tilsynssamtale er et punkt, som ungekriminalforsorgen kalder "dagens emne". Det kan være et emne, som den unge eller den ungetilsynsførende vælger. Det valgte emne vil ofte give anledning til en god dialog med den unge, hvor den ungetilsynsførende kan komme med strategier til håndtering af udfordringer. Et hyppigt valgt emne er, hvordan den unge kan blive bedre til at sige fra over for sine venner.

Den ungetilsynsførende understreger, at der på mødet er tale om en motiverende samtale. De ungetilsynsførende påtaler over for de unge, hvis de har foretaget noget uhensigtsmæssigt, men de taler i højere grad med de unge om, hvad de skal gøre for, at det ikke sker igen. De taler ikke ned til de unge, men taler i stedet med de unge. Det er i det hele taget vigtigt for de ungetilsynsførende at møde de unge i øjenhøjde og have fokus på de unges ressourcer og succeser. I den forbindelse anvender ungekriminalforsorgen blandt andet noget, de kalder "værdikort". Den ungetilsynsførende forklarer, at der er tale om kort med forskellige billeder, hvor den unge ud fra billedet skal fortælle, hvad der har værdi for dem. Der bliver ligeledes anvendt "ressourcekort", hvor positivt beskrivende ord er oplistet på forskellige kort. Den unge skal vælge de ord, som den unge synes passer bedst på ham eller hende. Det kan f.eks. være ord som grundig, stærk eller modig. Dette skal hjælpe den unge med at sætte ord på sine ressourcer og få den unge til at fokusere på styrker i stedet for svagheder.

Det er den ungetilsynsførendes indtryk, at langt de fleste unge ser værdi i samtalen og faktisk ser frem til at mødes med den ungetilsynsførende. Selvfølgelig er der også nogle unge, der ikke vil hjælpes, understreger han. Her kan det være svært at få gang i en motiverende og udbytterig dialog med den unge. En anden udfordring kan være de unge, der ikke er alderssvarende i deres udvikling. Hvis den ungetilsynsførende oplever, at den unge har svære udfordringer, vil ungekriminalforsorgen være i tæt dialog med kommunen.

4.3 Ungekriminalforsorgens reaktionsmuligheder

Hvis den unge unddrager sig tilsynet eller ikke efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, skal ungekriminalforsorgen træffe foranstaltninger med henblik på at genetablere tilsynet og sikre, at den unge efterlever nævnets afgørelse³⁴.

En ungetilsynsførende fra ungekriminalforsorgens afdeling i Næstved, der har været ansat siden ungekriminalforsorgens oprettelse og har haft mere end 100 unge i tilsyn, har givet et nærmere indblik i tilsynssamtalerne med den unge. For ham er der ingen tvivl om, at selve samtalen med den unge som led i tilsynet har selvstændig værdi.

33) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn § 15, stk. 1

34) Ungdomskriminalitetslovens § 50, stk. 1

Møder den unge ikke op til en tilsynssamtale, sender ungekriminalforsorgen på udeblivelsesdagen eller umiddelbart derefter et skriftlig pålæg til den unge med et nyt tidspunkt for tilsynssamtale senest syv dage fra brevets dato³⁵. Kommunen bliver orienteret om indskærpelsen. Hvis den unge heller ikke møder op til den efterfølgende samtale, aflægger ungekriminalforsorgen besøg på den unges bopæl eller opholdssted, medmindre det efter en konkret vurdering ikke skønnes formålstjenligt. Hvis der ikke aflægges besøg, erstattes dette af en skriftlig indskærpelse³⁶. Hvis dette heller ikke fører til, at tilsynet genetableres, sender ungekriminalforsorgen en indberetning til nævnet med oplysning om den unges unddragelse af tilsynet. Ungekriminalforsorgen kan i forbindelse med indberetningen til nævnet anmode om, at sagen bliver genoptaget i nævnet med henblik på, at der bliver foretaget ændringer i den unges forbedringsforløb.

Når ungekriminalforsorgen får besked om, at en ung ikke efterlever nævnets afgørelse, indskærper ungekriminalforsorgen, at foranstaltningerne skal overholdes³⁷. Hvis den unge fortsat ikke følger sit forbedringsforløb, vil den unge modtage den anden indskærpelse. Også her har den ungetilsynsførende mulighed for at møde op på den unges adresse, hvis ikke den første indskærpelse har effekt.

Tredje gang den unge ikke passer en af foranstaltningerne i forbedringsforløbet, skal den ungetilsynsførende straks sende en orientering til kommunen. Kommunen vil herefter have 14 dage til at udarbejde en plan for, hvordan den unge igen kommer til at overholde forbedringsforløbet³⁸.

Hvis den unge efter indskærpelser og involvering af kommunen fortsat ikke overholder foranstaltninger i sit forbedringsforløb, skal ungekriminalforsorgen uden ugrundet ophold sende en indberetning til nævnet³⁹. Ungekriminalforsorgen har også i forbindelse med denne indberetning mulighed for at anmode om, at sagen skal genoptages i nævnet.

4.4 Ungekriminalforsorgens tilsyn med kommunen

Som tidligere beskrevet er tilsynet ikke kun rettet mod den unge. Ungekriminalforsorgen skal ligeledes føre tilsyn med, at kommunen træffer de fornødne foranstaltninger med henblik på at sikre, at den unge efterlever nævnets afgørelse. Ungekriminalforsorgen har derfor også reaktionsmuligheder over for den ansvarlige kommune. Hvis kommunen ikke iværksætter de fastsatte foranstaltninger i henhold til nævnets afgørelse, er det ungekriminalforsorgens praksis at sende en påmindelse til kommunen om at iværksætte disse snarest. Hvis kommunen fortsat ikke træffer de fornødne foranstaltninger, kan ungekriminalforsorgen sende en indberetning til nævnet. Nævnet kan på baggrund af en sådan indberetning pålægge kommunen at gennemføre afgørelsen inden for en nærmere angivet tidsfrist, ligesom nævnet kan genoptage sagen, hvis det er nødvendigt at foretage ændringer i forbedringsforløbet⁴⁰. Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2021 behandlet fem sager på baggrund af en indberetning fra ungekriminalforsorgen om, at en kommune ikke har truffet de fornødne foranstaltninger. Nævnet har i tre af sagerne pålagt kommunen at gennemføre afgørelsen.

35) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens reaktioner § 3, stk. 1

36) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens reaktioner § 4, stk. 1

37) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens reaktioner § 6, stk. 1

38) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens reaktioner § 9

39) Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens reaktioner § 10

40) Ungdomskriminalitetslovens § 51, stk. 2

5

Forbedringsforløb kan gøre en forskel for den unge

Når Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse om, at en ung skal undergives et forbedringsforløb, er det den ansvarlige kommune, der effektuerer afgørelsen, og ungekriminalforsorgen, der påser, at afgørelsen bliver overholdt, herunder afholder tilsynssamtaler med den unge, og kontrollerer, at de fastsatte foranstaltninger bliver iværksat og overholdt⁴¹.

I de sager, hvor den unge overholder forbedringsforløbet og tilsynet, og der ikke er behov for at træffe afgørelse om ændring eller ophør af foranstaltningerne i forbedringsforløbet, ser nævnet ikke den unge igen. Det er således primært den ansvarlige kommune og ungekriminalforsorgen, der ved, hvordan forbedringsforløbet reelt er forløbet – og hvilken betydning, det har haft for den unge.

På den baggrund er ungekriminalforsorgens ungetilsynsførende blevet spurgt, om de vil beskrive nogle af de forbedringsforløb, der blev afsluttet i 2021, og som har gjort et særligt indtryk på dem. Nedenfor ses beskrivelser af tre forbedringsforløb, som medarbejdere i ungekriminalforsorgen har peget på.

5.1 Viljen til forandring opstod under forbedringsforløbet

Den første sag er valgt af den ungetilsynsførende, fordi den viser vigtigheden af, at den unge kan se formålet med forbedringsforløbet – og hvordan det kan være en proces at nå dertil.

En ung på 17 år var henvist til nævnet for at have været i besiddelse af hash med henblik på salg, og nævnet fastsatte et forbedringsforløb med foranstaltning om, at den unge skulle have tilknyttet en fast kontaktperson.

I begyndelsen af forbedringsforløbet havde den unge svært ved at se formålet med forbedringsforløbet. Den unge accepterede forløbet, men var ikke særlig snakkesalig under tilsynssamtalerne, som måtte foregå telefonisk som følge af coronasituationen.

Den unge havde haft tilknytning til en bande-gruppering og var fraflyttet sin kommune for at komme væk fra miljøet. Da kommunen fortsat var ansvarlig for den unge, blev han indkaldt til opfølgningssamtaler i kommunen, hvilket gav nogle uoverensstemmelser, da den unge ikke ønskede at opholde sig i byen. I den forbindelse kom kontaktpersonen blandt andet til at fungere som bindeled mellem den unge og kommunen. Omkring fire måneder inde i forbedringsforløbet, skete der en forandring med den unge. Han var interesseret i at få en håndværksmæssig uddannelse, og kontaktpersonen etablerede kontakt til en læremester. Læremesteren blev en meget stor støtte i den unges liv. Etableringen af kontakten til læremesteren gjorde en stor forskel for den unge, som nu oplevede, at kontaktpersonen havde en værdi i hans liv. Det gjorde også en forskel, da der kunne afholdes fysiske tilsynssamtaler, og den unge gav udtryk for, at de fysiske møder fungerede meget bedre for ham. Han oplyste desuden, at han følte, at han blev hjulpet og støttet i sin udvikling.

Ved den afsluttende tilsynssamtale blev den unge bedt om at beskrive sin oplevelse af forløbet. Han oplyste blandt andet, at forbedringsforløbet fyldte meget hos ham i starten, særligt konsekvenserne hvis han ikke overholdt det, men at det efter noget tid blev en del af hans hverdag. Han oplyste desuden, at tilsynssamtalerne havde været fine, og at det var rart, at fokus havde været fremadrettet i stedet for på den begåede kriminalitet.

41) Se nærmere om ungekriminalforsorgen i afsnit 4, *Ungekriminalforsorgens tilsyn og reaktioner*

I de sager, hvor den unge overholder forbedringsforløbet og tilsynet, og der ikke er behov for at træffe afgørelse om ændring eller ophør af foranstaltningerne i forbedringsforløbet, ser nævnet ikke den unge igen. Det er således primært den ansvarlige kommune og ungekriminalforsorgen, der ved, hvordan forbedringsforløbet reelt er forløbet – og hvilken betydning, det har haft for den unge.

Den ungetilsynsførende vurderer, at årsagen til det vellykkede forbedringsforløb først og fremmest var viljen til forandring hos den unge, men også at han fik relevant støtte fra den tilknyttede kontaktperson. Betydningen og effekten af foranstaltningen om, at en ung skal have en fast kontaktperson tilknyttet, varierer, herunder afhængigt af om relationen er god. Netop tilknytning af en fast kontaktperson er den foranstaltning, der hyppigst fastsættes af nævnet⁴².

5.2 Et forløb med fremskridt og tilbagefald

Den anden sag viser, hvor hurtigt den unges forhold kan ændre sig.

Sagen omhandler en ung på 14 år, som var henvist til nævnet for brugstyveri, tyveri og hærværk. Den unge var desuden i tiltagende mistrivsel, udviste en bekymrende adfærd, var selvskadende, havde et misbrug af euforiserende stoffer og en uhensigtsmæssig omgangskreds. Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergives et forbedringsforløb bestående af skoledagbehandling, familiebehandling og tilknytning af en fast kontaktperson. Ved nævnsmødet oplevede den ungetilsynsførende en ung, som havde en negativ attitude. Da han efterfølgende fortalte den unge om tilsynet, og hvad det indebar, virkede den unge dog til at acceptere forbedringsforløbet.

I starten af forbedringsforløbet overholdt den unge foranstaltningerne, men der var ikke meget fremskridt at spore i forhold til hans trivsel og udvikling. Der var dog mange gode tilsynssamtaler, hvor kontaktpersonen også deltog, og de blandt andet talte om at sætte grænser, have hensigtsmæssige venner og vigtigheden af at passe sin skole. Den ungetilsynsførende oplevede, at udviklingen blev vendt i en positiv retning.

Efter godt et halvt år oplyste den unge, at han havde fået en kæreste og ikke længere røg hash.

I den følgende periode blev den ungetilsynsførende dog informeret om flere tilfælde, hvor den unge havde brugstjålet biler fra familiemedlemmer. Det havde gjort den unges relation til familien meget anstrengt. Den unge forklarede efterfølgende, at han havde stjålet bilerne, fordi han blev nødt til at køre ud til venner, som havde brug for hans hjælp, og det ledte til flere tilsynssamtaler om relationer og ageren i forhold venner.

Godt et år inde i forbedringsforløbet oplevede den ungetilsynsførende en holdningsændring hos den unge. Den unge oplyste, at det var slut med at drikke alkohol og begå kriminelle handlinger, og at han ville være seriøs omkring sin skole. Den unge havde også fundet ud af, at han var god til at bruge sine hænder og ville uddanne sig til anlægsgartner. Denne gang lykkedes det at fastholde de gode intentioner. Den unge færdiggjorde folkeskolen, blev erklæret uddannelsesparat og kom ind på uddannelsen til anlægsgartner. Han fik desuden genetableret det gode forhold til sin familie. I den afsluttende tilsynssamtale vurderede den unge, at det havde været et godt forløb, men at det havde været for langt.

Den ungetilsynsførende husker særligt denne sag, fordi der var så store udsving i den unges udvikling. Han peger dog på, at det samlede forbedringsforløb med skoledagbehandling, fast kontaktperson og familiebehandling gav den rette støtte til den unge. Den relation, som kontaktpersonen og den ungetilsynsførende havde til den unge, var god fra starten, og den unge fortalte, når han havde problemer. Dermed fik den ungetilsynsførende blandt andet mulighed for at kontakte skolen og spørge, om de kunne hjælpe med det, der var svært for den unge.

42) Se figur 8

5.3 Støtte i en fortsat positiv udvikling

Den tredje sag har gjort indtryk på den ungetilsynsførende på grund af den unges positive indstilling og modenhed igennem hele forbedringsforløbet.

Sagen omhandler en 17-årig, som var henvist til nævnet for forsætlig fareforvoldelse. Kommunen havde ikke indstillet til foranstaltninger, idet den unge havde foretaget flere positive ændringer i sit liv og dermed var inde i en god udvikling. Han havde blandt andet fundet et job og fravalgt tidligere u hensigtsmæssige bekendtskaber. På nævns mødet vurderede nævnet dog, at den unge fortsat var kriminalitetstruet og havde brug for støtte til at fastholde den gode udvikling, og den unge blev undergivet et forbedringsforløb med tilknytning af en kontaktperson.

Den ungetilsynsførende antog, at den unge, der allerede inden forbedringsforløbet selv havde skabt en positiv forandring, ville have modvilje mod at indgå i et forbedringsforløb, og at det derfor kunne blive svært at føre tilsyn i sagen. Den unge passede dog både tilsynssamtalerne og foranstaltningen om kontaktperson.

Under tilsynssamtalerne var han motiveret og havde forståelse for, at han var undergivet et forbedringsforløb, ligesom han fortrød det, han havde begået. Den unge passede sin skole, overholdt aftalerne med kontaktpersonen og tog selv initiativ til kontakten.

Til slutevalueringen oplyste den unge, at han ikke mente, at han var kriminalitetstruet, men at han havde lært af de konsekvenser, hans handlinger havde haft. Den unges mor oplyste, at hun havde været meget glad for forbedringsforløbet, herunder at kommunen havde besluttet, at den unge også efter det fyldte 18. år skulle fortsætte i et forløb med kontaktpersonen med henblik på at sikre, at den unge ikke faldt tilbage i u hensigtsmæssige handle mønstre.

Det er den ungetilsynsførendes vurdering, at selve nævns mødet og forbedringsforløbet havde en værdi for den unge, blandt andet fordi han indså, at hans handlinger havde konsekvenser. Han var nødt til at acceptere forbedringsforløbet og valgte at gå positivt ind i det. Det var den unges indstilling fra start til slut, der gjorde udfaldet for ham, og den ungetilsynsførende husker sagen som et meget positivt forløb.

6

Varighed af forbedringsforløb

Når Ungdomskriminalitetsnævnet fastsætter et forbedringsforløb for en ung, kan forløbet have en varighed af op til to år. I helt særlige tilfælde kan nævnet for de 10-14-årige fastsætte et forbedringsforløb med en varighed af op til fire år⁴³. Det fremgår af bemærkningerne til ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, at varigheden af et forbedringsforløb vil blive fastsat ud fra en vurdering af, hvor stort et behov for opfølgning og opsyn, den unge vurderes at have. Det er således ikke afgørende, hvilken kriminalitet den unge er mistænkt eller dømt for, men hvis den unge er henvist på baggrund af særlig grov kriminalitet, kan det tale for, at den unge bør have et forbedringsforløb af længerevarende karakter. Et forbedringsforløb ophører, når den unge fylder 18 år, eller når foranstaltningerne er gennemført⁴⁴.

Der er således ikke et fast udgangspunkt i forhold til, hvor længe et forbedringsforløb skal vare, og det er derfor en konkret vurdering i hver enkelt sag, hvor nævnet inddrager alle oplysningerne om den unge, særligt hvor stort et behov for opfølgning og opsyn den unge vurderes at have. Nævnet har endvidere mulighed for at fastsætte varigheden individuelt i forhold til de forskellige foranstaltninger, således at én foranstaltning f.eks. ophører efter seks måneder, mens de øvrige foranstaltninger i forbedringsforløbet eksempelvis har en varighed på et år.

Ses der på længden af de i alt 687 forbedringsforløb, som nævnet iværksatte i 2021, fremgår det, at der i 37 % af sagerne (252 sager) blev fastsat et forbedringsforløb på et år. I 25 % af sagerne (175 sager) blev der fastsat et kortere forbedringsforløb, som havde en varighed på mindre end et år. I 19 % af sagerne (129 sager) blev der fastsat et forbedringsforløb, der varede mellem et år og to år, og i yderligere 19 % af sagerne (131 sager) fastsatte nævnet et forbedringsforløb med en varighed på to år. Nævnet traf ikke i 2021 afgørelse om, at et forbedringsforløb for en 10-14-årig skulle vare i længere tid end to år fra nævnets afgørelse.

43) Ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1

44) Ungdomskriminalitetslovens § 20, stk. 1

45) Ungdomskriminalitetslovens § 21

6.1 Forlængelse af forbedringsforløbet

Ungdomskriminalitetsnævnet har mulighed for under den unges forbedringsforløb at træffe afgørelse om ophør eller ændring af de fastsatte foranstaltninger, hvilket er med til at sikre, at den unge til enhver tid er underlagt den rette indsats i forhold til den pågældendes behov for støtte⁴⁵. Når nævnet genoptager en sag til fornyet behandling, har nævnet ligeledes i visse situationer mulighed for at forlænge forbedringsforløbets varighed.

Det fremgår af bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, at nævnet kan forlænge forbedringsforløbet, hvis genoptagelsen af sagen skyldes, at den unge ikke efterlever nævnets afgørelse. Dette skal imødegå den situation, hvor den unge forsøger at unddrage sig efterlevelse af nævnets afgørelse. Nævnet kan endvidere forlænge forbedringsforløbet, hvis den unge har begået ny kriminalitet under forbedringsforløbet.

I en sag vedrørende en ung, der var 15 år og oprindeligt henvist til nævnet på grund af mistanke om grov vold, havde nævnet truffet afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb med en varighed på et år og som led i forbedringsforløbet være anbragt uden for hjemmet uden samtykke. Den unge blev efterfølgende indberettet til nævnet af ungekriminalforsorgen, idet den unge ikke havde overholdt forbedringsforløbet. Nævnet genoptog sagen og traf afgørelse om, at forbedringsforløbet skulle forlænges med et år. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at den unge ikke havde overholdt forbedringsforløbet, at der forelå oplysninger om ny kriminalitet, og at den unge havde udfordringer med emotionel kontrol. Nævnet vurderede derfor, at det var nødvendigt med en længerevarende indsats for at sikre den unges trivsel og udvikling.

I et andet tilfælde blev forbedringsforløbet forlænget på baggrund af ny kriminalitet. Den unge, der var 13 år, var undergivet et forbedringsforløb med anbringelse med samtykke, en fast kontaktperson og familiebehandling. Forbedringsforløbet var fastsat til at vare i et år. Nævnet genoptog sagen efter at have modtaget to nye henvisninger vedrørende vold og traf afgørelse om at forlænge forbedringsforløbet med to år. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at den unge under sit forbedringsforløb var mistænkt for personfarlig kriminalitet og havde behov for særlig støtte i en længere periode for at sikre den unges trivsel og positive udvikling.

I helt særlige tilfælde forlænges et forbedringsforløb for en kortere periode forud for forløbets ophør – enten på skrift eller på et nævnsmøde – med henblik på at afholde et nævnsmøde med deltagelse af den unge. Det kan f.eks. ske i et tilfælde, hvor den unge udebliver, og sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at den kan fremmes uden den unges tilstedeværelse⁴⁶, ligesom der kan være tilfælde, hvor det ikke er muligt at beramme sagen inden forbedringsforløbets ophør. Det var tilfældet i en sag vedrørende en 14-årig, som kort før udløbet af sit forbedringsforløb blev henvist til nævnet på ny som følge af mistanke om ny kriminalitet. Nævnets formand besluttede i denne sag, at en fornyet behandling af sagen skulle ske på et fysisk nævnsmøde, og idet det ikke var muligt at afholde et fysisk nævnsmøde inden forbedringsforløbets udløb, blev forbedringsforløbet forlænget med en måned. Nævnet genoptog herefter sagen, og den unges forbedringsforløb blev forlænget yderligere.

Der blev i 2021 truffet afgørelse om at ændre det igangværende forbedringsforløb i 419 sager. I 14 % af sagerne (60 sager) besluttede nævnet at forlænge det eksisterende forbedringsforløbs varighed. For de 10-14-årige har nævnet i 22 % af sagerne truffet afgørelse om at forlænge forløbet, mens det for de 15-17-årige alene var i 12 % af sagerne, at forbedringsforløbet blev forlænget.

At der er en større andel af forbedringsforløbene for de 10-14-årige end de 15-17-årige, der er blevet forlænget, skyldes formentlig, at der er en del sager vedrørende de 15-17-årige, hvor det ikke er muligt at forlænge forløbet. Det kan enten være tilfældet, hvis den unge er undergivet et forbedringsforløb, der varer, indtil den unge fylder 18 år, eller forbedringsforløbet har en samlet varighed på to år. Hvis der ved den første behandling af sagen er blevet fastsat et forbedringsforløb af f.eks. et års varighed, kan dette forbedringsforløb forlænges med yderligere et år. Hvis den unge ved dom henvises for ny kriminalitet begået under det igangværende forbedringsforløb, kan nævnet træffe afgørelse om at lade det igangværende forbedringsforløb ophøre og fastsætte et nyt forbedringsforløb med en varighed på op til 2 år.

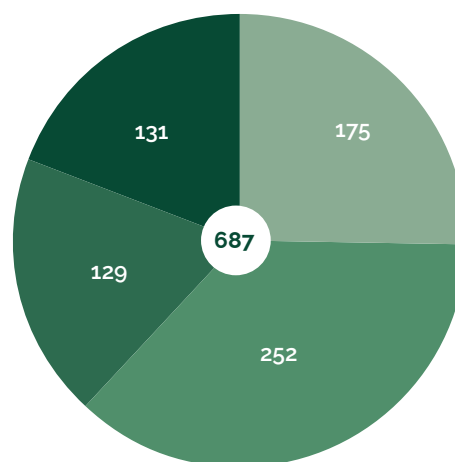
For de 10-14-årige kan der, hvis betingelserne herfor er opfyldt, fastsættes et forbedringsforløb af op til fire års varighed. I tilfælde, hvor den unges sag bliver genoptaget, og den unge er under 15 år, kan nævnet træffe afgørelse om at forlænge forbedringsforløbet til en samlet varighed på op til fire år. Det er således ikke muligt at forlænge et forbedringsforløb, hvis nævnet ved den første behandling af den unges sag traf afgørelse om et forbedringsforløb på fire år.

Figur 13

Varighed af forbedringsforløb

- Varighed på mindre end et år
- Varighed på et år
- Varighed på mellem et og to år
- Varighed på to år

Der er ikke i 2021 truffet afgørelse om forbedringsforløb med en varighed på mere end to år.

46) Se nærmere om udeblivelse i afsnit 8, *Unge og forældres deltagelse i nævnsmødet og udsættelse af sager*

7

Unge tilknyttet kriminelle grupperinger

Det fremgår af den politiske aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet⁴⁷, som danner baggrund for ungdomskriminalitetsloven og oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet, at ungdomskriminaliteten på daværende tidspunkt havde været faldende i Danmark i en årrække, men at der fortsat var en hård kerne af en ungdomsårgang, som stod for en uforholdsmæssig og alt for stor andel af den samlede ungdomskriminalitet. Det fremgår endvidere af aftalen, at behovet for en markant indsats mod ungdomskriminalitet understregedes af de seneste års situation i bandemiljøet, hvor kriminelle bander gik målrettet efter at rekruttere sårbare og letpåvirkelige børn og unge.

Et af de primære formål med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet var således at stoppe fødekæden til den hårde kerne af kriminelle unge. Hermed menes børn og unge, der er særligt udsatte for at havne i den hårde kerne af unge kriminelle, f.eks. fordi de har deres kriminelle debut meget tidligt, eller fordi der er en række forhold omkring deres opvækst og tilværelse, der gør, at de vurderes i særlig risiko for at begå ny kriminalitet.

En del af de unge, der bliver henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, indgår i kriminelle grupperinger af forskellig karakter. Nævnet registrerer ikke oplysninger om, i hvor mange sager en ung er en del af en kriminel gruppering, herunder er registreret som medlem af en bande. I en del sager er der imidlertid i politiets henvisning til nævnet, dommen eller sagsakterne fra kommunen oplysning om, at den unge bevæger sig i et kriminelt miljø. Dette kan ligeledes komme frem under nævns mødet, herunder i dialogen med den unge.

Som eksempel på, at det af dommen og sagens øvrige oplysninger kan fremgå, at den unge har tilknytning til et kriminelt miljø, kan nævnes en sag vedrørende en ung, der var 15 år og henvist til nævnet for blandt andet besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på salg. Det fremgik af sagens akter, at den unge var i besiddelse af fotos af en person, som politiet kendte fra bandemiljøet, og som var kendt for at hverve unge til hashhandel, at den unge havde omgang med sælgere af euforiserende stoffer, ligesom han flere gange var blevet antruffet i rocker-/bandemiljøet.

I andre sager har oplysningerne om det miljø, som den unge indgår i, været formuleret som "uhensigtsmæssig omgangskreds, herunder kammerater som er registreret som bandemedlemmer", "færdes i bandelignende grupper på gaden" og "har været en del af bandemiljøet".

7.1 Nævnets reaktion i sager med oplysninger om tilknytning til et kriminelt miljø

Når Ungdomskriminalitetsnævnet vurderer, om en ung er kriminalitetstruet og har behov for en indsats efter ungdomskriminalitetsloven – herunder hvilken indsats, der kan støtte den unge i en kriminalitetsfri tilværelse – vil det altid bero på en konkret og samlet vurdering af alle risiko- og beskyttelsesfaktorer. Tilknytning til et kriminelt miljø eller en omgangskreds, der anses for uhensigtsmæssig, udgør i den forbindelse en væsentlig risikofaktor. Sager, hvor oplysninger om den unges tilknytning til et kriminelt miljø umiddelbart er identiske, kan derfor blive afgjort meget forskelligt, og indsatserne spænder således eksempelvis fra forbedringsforløb, hvor den unge skal passe sin skole, til afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, herunder på sikret døgninstitution.

47) "Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – Alle handlinger har konsekvenser" af 29. juni 2018

Det ses ofte i sager, hvor den unge har tilknytning til et kriminelt miljø, at nævnet træffer afgørelse om, at den unge skal have en fast kontaktperson med det formål, at den unge får en voksen uden for familien, som kan hjælpe den unge med at korrigere sin adfærd og indgå i mere hensigtsmæssige relationer.

I en sag var en ung på 16 år henvist til nævnet for vold, og der var oplysninger om, at den unge havde en uhensigtsmæssig omgangskreds, herunder kammerater, som solgte euforiserende stoffer, og som politiet havde registreret som bandemedlemmer. Nævnet fulgte kommunens indstilling om, at den unge skulle passe sin uddannelsesplan og et praktiktilbud eller deltage i et beskæftigelsesfremmende tilbud, og lagde i den forbindelse vægt på, at den unge havde en historik med en høj fraværsporcet og flere udmeldelser fra skoler grundet manglende overholdelse af reglerne, ligesom den unge havde opholdt sig på gaden med en uhensigtsmæssig omgangskreds. Nævnet fulgte endvidere kommunens indstilling om, at den unge skulle have en fast kontaktperson, der kunne støtte og guide i forhold til valg og fravalg af kammerater, og lagde i den forbindelse også vægt på den unges uhensigtsmæssige omgangskreds.

Et andet eksempel er en sag med en ung på 16 år, som var henvist til nævnet for røveri og salg af euforiserende stoffer. Der var i sagen oplysning om, at den unge tidligere havde været en del af bandemiljøet, men at han i en periode havde holdt sig ude af miljøet og ikke havde begået ny kriminalitet. Kommunen havde dog en stor bekymring for hans færden, når samfundet ville åbne igen efter coronanedlukningen. Nævnet fulgte kommunens indstilling om, at den unge skulle følge og passe sit anviste skoletilbud, deltage i familiebehandling med sine forældre og have en fast kontaktperson tilknyttet.

Nævnet lagde i forbindelse med foranstaltningerne om familiebehandling og kontaktperson vægt på oplysningerne om, at den unge havde været en del af bandemiljøet. Foranstaltningerne skulle støtte forældrene i at være med til fortsat at holde ham ude af bandemiljøet, mens kontaktpersonen skulle være en udenforstående voksen, som blandt andet kunne lytte til den unge og hjælpe ham med fortsat at holde sig ude af bandemiljøet og kriminalitet generelt. Et halvt år efter afgørelsen blev sagen genoptaget efter anmodning fra den ansvarlige kommune, som indstillede til ophør af forbedringsforløbet under henvisning til, at den unge havde profiteret af de iværksatte indsatser, og at den unge nu var i så positiv udvikling med blandt andet stabil skolegang og fritidsjob, at formålet med forløbet måtte anses for at være opnået.

Ungekriminalforsorgen, som havde fulgt den unges forløb, tilsluttede sig kommunens vurdering af, at den unge ikke længere var kriminalitetstruet. Nævnet traf på den baggrund afgørelse om, at forbedringsforløbet kunne ophøre før udløbet.

7.2 Når det er nødvendigt at anbringe den unge

I en del sager ses det, at nævnet vurderer, at et forbedringsforløb bestående af forskellige støtteforanstaltninger, mens den unge bor hos sine forældre, ikke er tiltrækkeligt til at få den unge ud af det kriminelle miljø og tilbage i trivsel. I disse sager kan nævnet træffe afgørelse om, at den unge skal anbringes uden for hjemmet. Kommunen vælger ofte – efter nævnets afgørelse om anbringelse – et konkret anbringelsessted, som ligger langt fra den unges hjemegn for at skærme den unge fra den uhensigtsmæssige omgangskreds.

En afgørelse om, at den unge skal anbringes uden for hjemmet, kan træffes første gang, den unge er for nævnet, eller i forbindelse med at sagen genoptages, f.eks. fordi de tidligere foranstaltninger har vist sig ikke at være tilstrækkelige.

Det var eksempelvis tilfældet i en sag, hvor en ung på 14 år var henvist til nævnet for blandt andet røveri og trusler. Den unge havde adskillige registreringer i politiets systemer for kriminel og anden uhensigtsmæssig adfærd, og havde begået kriminalitet i forening med andre udsatte unge, ligesom hans involvering i kriminalitet var eskalerende. Den unge blev på den baggrund undergivet et forbedringsforløb med foranstaltning om, at han skulle passe sin skole og have en fast kontaktperson tilknyttet. Nævnet fulgte ikke kommunens indstilling om faste hjemkomsttidspunkter, da nævnet ikke fandt det oplyst, at den unges kriminalitet og øvrige uhensigtsmæssige adfærd foregik om aftenen. Under en efterfølgende genoptagelse af sagen som følge af, at den unge ikke efterlevede forbedringsforløbet, traf nævnet afgørelse om, at den unge skulle anbringes uden for hjemmet, og lagde vægt på, at de foranstaltninger, som tidligere var sat i værk, ikke havde været tilstrækkelige til at holde ham ude af kriminalitet. Efter nævnets første afgørelse var han således mistænkt for nye forhold, ligesom politiet havde noteret ham i forbindelse med adskillige hændelser, han havde ikke passet sin skole, og både kontaktpersonen, kommunen og ungekriminalforsorgen var bekymrede for hans omgangskreds, da han opsøgte kriminelle og udsatte miljøer.

Han var flere gange af politiet registreret med stoffer på sig, herunder også i større mængder, som tydede på videresalg, ligesom der i området, hvor han opholdt sig, var specifikke bander, som organiserede salg af euforiserende stoffer. Et halvt år senere genoptog nævnet igen sagen, idet kommunen indstillede til, at den unge skulle anbringes på en sikret døgninstitution. Nævnet fulgte indstillingen og intensiverede således indsatsen yderligere og lagde i den forbindelse vægt på, at den unges anbringelsessted i åbent regi ikke skærmede ham tilstrækkeligt fra det kriminelle miljø, ligesom politiet havde oplyst, at han fortsat havde flere bekendtskaber, som havde en fremtrædende rolle i det kriminelle miljø.

Nævnet fandt det ligeledes nødvendigt at intensivere indsatsen i en sag om en ung på 14 år, som i første omgang var henvist til nævnet for blandt andet brugstyveri af motorkøretøj og indbrudstyveri. Der var oplysninger om, at den unge havde en uhensigtsmæssig omgangskreds, herunder var han mistænkt for at have begået flere kriminelle forhold i forening med andre. Nævnet fulgte kommunens indstilling om anbringelse uden samtykke. Den unge blev indbragt for nævnet igen, da han ikke efterlevede sit forbedringsforløb. Nævnet traf i den forbindelse afgørelse om, at anbringelsen uden samtykke fremadrettet skulle ske på en delvis lukket døgninstitution og lagde blandt andet vægt på oplysningerne om, at den unges tidligere åbne anbringelsessted ikke længere kunne rumme den unge, og at han var rømmet flere gange, ligesom der i perioden fra det seneste nævnsmøde var beskrevet flere tilfælde med uhensigtsmæssig og kriminel adfærd på opholdsstedet og under rømningerne. Nævnet fandt det på den baggrund afgørende, at det var muligt at aflåse døre og vinduer og tilbageholde den unge for at afholde ham fra kriminalitet og omgang med uhensigtsmæssige bekendtskaber. Sagen blev genoptaget endnu en gang, da den unge fortsat ikke efterlevede sit forbedringsforløb. Nævnet fulgte kommunens indstilling om at ændre den unges anbringelsessted til en sikret døgninstitution og intensiverede dermed igen indsatsen. Nævnet lagde vægt på den unges rømninger og politiets mistanke om, at han havde en rolle som vagt i en verserende bandekonflikt.

Som det fremgår af de to sidstnævnte sager – og af afsnit 3, *Anbringelse i mere sikre rammer* – er der flere sager, hvor nævnet træffer afgørelse om, at en ung som led i et forbedringsforløb skal anbringes på sikret eller delvis lukket døgninstitution, og hvor det som led i begrundelsen blandt andet fremgår, at det sker med henblik på at forhindre den unge i at opretholde kontakt til et kriminelt miljø.

i

Eksempel på kommunalt projekt

Nævnet har gennem Assens Kommune fået oplysninger om *Fodbold drengene FC – "På rette vej"*, som er et projekt under kommunen. Assens by var igen en længere periode henover efteråret 2020 og foråret 2021 plaget af en gruppe på 10-12 drenge i alderen 13-21 år, som begik alvorlig kriminalitet og skabte utryghed for byens borgere. De unge drenge var maskerede og klædt i sort. SSP fik skabt kontakt til gruppen, og ved hjælp af økonomiske tilskud blev fodboldprojektet etableret.

Projektets overordnede mål er

- at styrke og træne socialt udsatte drenge til at indgå i sunde fællesskaber og holde dem væk fra kriminalitet,
- intensivt at træne de unges sociale kompetencer, så de kan indgå i en fodboldklub eller forening på lige fod med andre,
- fortsat at nedbringe kriminalitet i Assens by, og
- at skabe øget tryghed blandt borgerne i byen.

Ungdomskriminalitetsnævnet har i en enkelt sag efter indstilling herom fra kommunen truffet afgørelse om, at en ung fortsat skulle deltage i fodboldprojektet som en del af et forbedringsforløb.

Unge og forældres deltagelse i nævnsmødet og udsættelse af sager

Nævnsrådet er en central og vigtig del af Ungdomskriminalitetsnævnets virke. Alle nævnets afgørelser i hovedsager og i en stor del af genindbringelsessagerne træffes på et nævnsmøde og baserer sig i vidt omfang på den dialog, der finder sted. Den unge og forældremyndighedsindehaverne har både ret og pligt til at deltage i nævnsmødet.

Da Ungdomskriminalitetsnævnet træffer forvaltningsretlige afgørelser, skal der altid foretages partshøring forud for, at nævnet træffer afgørelse. Den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed⁴⁸.

Det er fremhævet i bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, at den unge og forældremyndighedsindehaverne blandt andet har ret til forud for mødet at gøre sig bekendt med sagens akter, har ret til at udtale sig under mødet, og har mulighed for at redegøre for deres opfattelse af den unges og familiens forhold og deres ønsker for fremtiden, ligesom der så vidt muligt skal søges opnået samtykke til de foranstaltninger, som iværksættes, for bedst muligt at understøtte den unge i at tage ansvar for sine handlinger og medvirke til et fremadrettet forbedringsforløb.

Med hensyn til pligten til at møde fremgår det af ungdomskriminalitetsloven, at den unge og forældremyndighedsindehaverne skal være til stede under hele mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet⁴⁹. Den unge og forældremyndighedsindehaverne bliver i forbindelse med indkaldelsen til nævnsmødet oplyst om deres mødepligt og om konsekvenserne ved ikke at give møde.

Som udgangspunkt udsættes sagen, når den unge eller forældremyndighedsindehaverne udebliver fra mødet eller forlader mødet uden tilladelse fra nævnet, og den eller de pågældende ikke straks kan bringes til stede⁵⁰.

Politiet yder bistand til nævnet med henblik på at sikre den unges eller forældremyndighedsindehaverens tilstedeværelse ved nævnsmødet⁵¹, og nævnet skal ved udeblivelse – når der ikke er lovligt forfald – vurdere, om der kan ske afhentning ved politiet. Det følger af bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, at nævnets afgørelse om afhentning ved politiet træffes på baggrund af en konkret vurdering, herunder en vurdering af, om afhentning ved politiets bistand må anses for proportional i forhold til det formål, som søges opnået.

Da udgangspunktet er, at den unge og forældremyndighedsindehaverne skal være til stede under hele nævnsmødet, skal særlige betingelser være opfyldt for, at nævnet kan træffe afgørelse om at fremme sagen uden deres tilstedeværelse.

Hvis en ung eller en forældremyndighedsindehaver er udeblevet fra nævnsmødet uden lovligt forfald, har nævnet mulighed for under særlige omstændigheder at fremme sagen, hvis sagen i øvrigt er tilstrækkeligt oplyst⁵². Hvis en ung eller forældremyndighedsindehaver har lovligt forfald, kan sagen alene fremmes under særlige omstændigheder, og kun hvis sagen er tilstrækkeligt oplyst, og den unges eller forældremyndighedsindehaverens forhold taler for, at sagen behandles uden dennes tilstedeværelse⁵³.

48) Ungdomskriminalitetslovens § 1

49) Ungdomskriminalitetslovens § 37

50) Ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 1

51) Ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 4

52) Ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 3

53) Ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 2

Nævnsmødet er en central og vigtig del af Ungdomskriminalitetsnævnets virke. Alle nævnets afgørelser i hovedsager og i en stor del af genindbringelsessagerne træffes på et nævnsmøde og baserer sig i vidt omfang på den dialog, der finder sted. Den unge og forældremyndighedsindehaverne har både ret og pligt til at deltage i nævnsmødet.

Ungdomskriminalitetsloven

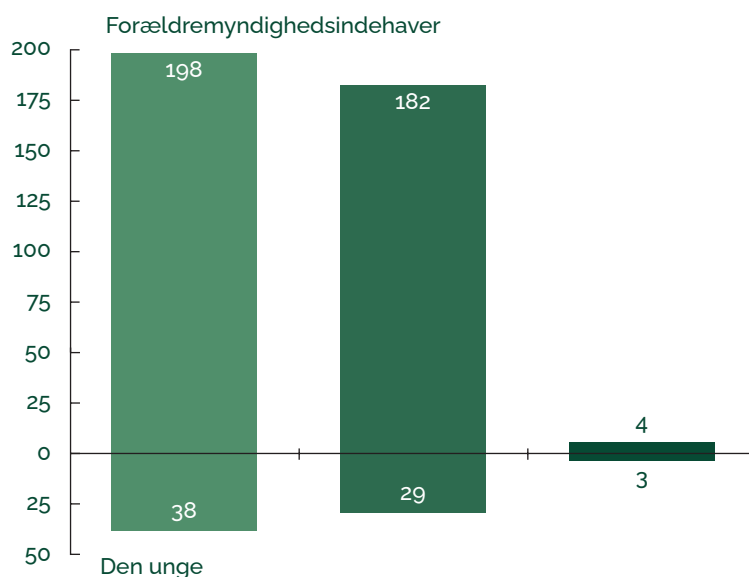
§

- § 38. Udebliver barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne fra mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet, eller forlader barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne nævnsmødet uden tilladelse fra nævnet, og kan den eller de pågældende ikke straks bringes til stede, udsættes sagen.
- Stk. 2. Nævnet kan dog under særlige omstændigheder fremme en sag, hvis sagen anses for tilstrækkeligt oplyst, og barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne er udeblevet uden lovligt forfald eller har forladt nævnsmødet uden nævnets tilladelse.
- Stk. 3. Nævnet kan endvidere under særlige omstændigheder fremme en sag, hvor barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne har lovligt forfald, hvis sagen anses for tilstrækkeligt oplyst, og barnets eller den unges eller forældremyndighedsindehavernes forhold taler for, at sagen behandles uden barnets eller den unges eller forældremyndighedsindehavernes tilstedeværelse.
- Stk. 4. Politiet yder bistand til nævnet med henblik på at sikre barnets eller den unges og forældremyndighedsindehavernes tilstedeværelse ved nævnsmødet.

Figur 14

Nævnsmøder med udeblivelse

- Udeblivelse
- Afgørelse trods udeblivelse
- Afhentning af politi

8.1 Særligt om udsættelse af sagen på nævnsrådet

Som det fremgår af figur 14 træffer nævnet i meget begrænset omfang afgørelse, når den unge er udeblevet, hvorimod nævnet i videre omfang træffer afgørelse, når det er en forælder, der er udeblevet. Nævnet har således alene i 29 sager truffet afgørelse om at gennemføre mødet uden den unges tilstedeværelse (svarende til 2 procent af sagerne). Tallene omfatter både sager, hvor den unge eller forældremyndighedsindehaverne var udeblevet uden lovligt forfald, samt sager, hvor de havde lovligt forfald. Størstedelen af de sager, der blev fremmet uden den unges eller en forældremyndighedsindehavers tilstedeværelse, vedrører tilfælde, hvor en af disse personer var udeblevet uden lovligt forfald.

Selv om nævnet træffer afgørelse om, at den unge eller en forældremyndighedsindehaver, der er udeblevet fra nævnsrådet uden lovligt forfald, skal afhentes af politiet, er det ikke altid muligt for politiet at lokalisere den udeblevne unge eller forælder. Det viser sig således ofte vanskeligt straks eller inden for rimelig tid at bringe dem til nævnsrådet.

Det fremgår af bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, at det er en betingelse for at fremme sagen trods den unge eller forældremyndighedsindehaverens udeblivelse, at sagen må anses for tilstrækkeligt oplyst. Ved vurderingen af, om sagen er tilstrækkeligt oplyst, bliver det navnlig tillagt betydning, om den udeblevnes holdning til kommunens indstilling fremgår tydeligt af sagens akter.

Hvis det er en forældremyndighedsindehaver, som ikke er mødt, vil nævnet ofte tage i betragtning, om forældrene er samlevende og har samme holdning til kommunens indstilling. Hvis forældrene ikke er samlevende, og den udeblevne forældremyndighedsindehavers synspunkter ikke fremgår tydeligt af sagsakterne, er nævnet mere tilbøjelig til at udsætte sagen. Endvidere ses det, at den unges relation til den udeblevne forælder kan have betydning, når nævnet skal vurdere, om en sag kan gennemføres eller skal udsættes. Hvis den udeblevne forælder spiller en afgørende rolle i den unges liv, vil nævnet være mere tilbøjelig til at udsætte sagen.

Nævnet udsætter oftere sager på nævnsrådet, når det er den unge, der er udeblevet. Den unges tilstedeværelse under nævnsrådet ses således i de fleste sager at være en forudsætning for, at nævnet kan træffe afgørelse i sagen, da dialogen med den unge, herunder den unges holdning og ytringer, har stor betydning for nævnets afgørelse. Det blev bemærket i en sag vedrørende en ung, der ikke havde et igangværende forbedringsforløb, hvor kommunen indstillede til fortsat anbringelse uden samtykke. Den unge var ikke mødt, da der ikke var sørget for transport fra den unges anbringelsessted. Nævnet konstaterede, at den unge var behørigt indkaldt og besluttede at udsætte sagen med den begrundelse, at den unges tilstedeværelse var påkrævet for, at der kunne træffes en afgørelse i sagen.

Nævnet er navnlig tilbøjelig til at udsætte sagen på nævnsrådet i tilfælde, hvor der vurderes at være behov for særligt indgribende foranstaltninger, og hvor nævnet ikke tidligere har set den unge eller forældremyndighedsindehaverne.

Hvis det er en forældremyndighedsindehaver, som ikke er mødt, vil nævnet ofte tage i betragtning, om forældrene er samlevende og har samme holdning til kommunens indstilling. Hvis forældrene ikke er samlevende, og den udeblevne forældremyndighedsindehavers synspunkter ikke fremgår tydeligt af sagsakterne, er nævnet mere tilbøjelig til at udsætte sagen. Endvidere ses det, at den unges relation til den udeblevne forælder kan have betydning, når nævnet skal vurdere, om en sag kan gennemføres eller skal udsættes.

8.2 Særligt om udsættelse af sagen forud for nævnsmødet

I de sager, hvor den unge eller en forældremyndighedsindehaver har lovligt forfald, vil en eventuel afgørelse om at udsætte sagen ofte være truffet forud for nævnsmødet. Det skyldes, at årsagen til lovligt forfald i mange tilfælde er kendt og meddelt nævnet på forhånd, som i sådanne tilfælde forud for nævnsmødet træffer beslutning om at udsætte sagen. Det har været tilfældet i mange sager, hvor sygdom med corona var udbredt i samfundet, herunder i en sag, hvor advokaten for den unges far kontaktede sekretariatet dagen inden nævnsmødet og meddelte, at faren var testet positiv for corona. Nævnet besluttede at udsætte sagen forud for nævnsmødet, da faren havde lovligt forfald og ifølge advokaten ønskede at deltage i mødet.

Når den unge eller forældremyndighedsindehaveren har lovligt forfald, skal sagen som udgangspunkt udsættes. Det fremgår af bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, at bestemmelsen om at fremme sagen på trods af, at den unge eller en forældremyndighedsindehaver har lovligt forfald, skal ses i lyset af, at der kan forekomme sager, hvor den unges eller forældremyndighedsindehaverens lovlige forfald har en sådan karakter eller forventet varighed, at nævnsmødet ikke kan gennemføres inden for en overskuelig tidshorisont, og hvor sagen i øvrigt kræver, at der træffes afgørelse om støtteforanstaltninger for den unge uden yderligere udsættelse.

Ved gennemgang af de sager, hvor nævnet har overvejet, om der var lovligt forfald, er der nogle kategorier, der går igen.

Sygdom er generelt en af de mere hyppige årsager til, at en ung eller forældremyndighedsindehaver ikke giver møde i nævnet, og der konstateres i vidt omfang lovligt forfald i disse tilfælde. Dette har som nævnt særligt været aktuelt i forbindelse med coronasituationen, som også i 2021 har påvirket nævnsmødernes gennemførelse.

Der ses endvidere en del sager, hvor en forældremyndighedsindehaver er udeblevet fra nævnsmødet af *arbejdsrelaterede årsager*. I de fleste af disse sager har forældremyndighedsindehaveren imidlertid ikke haft lovligt forfald. Det samme har gjort sig gældende, når en ung eller forældremyndighedsindehaver er udeblevet fra nævnsmødet grundet *ferie*, hvilket er hyppigt forekommende i nogle perioder. Hvis ferien er meddelt på forhånd, er af længere varighed, og der er sendt dokumentation til nævnet, vil en ferie dog kunne udgøre lovligt forfald. Der ses sager, hvor sagen fremmes på trods af, at en forældremyndighedsindehaver er på ferie, når pågældende samtykker til, at nævnsmødet gennemføres uden hans eller hendes tilstedeværelse.

En anden hyppig udeblivelsesårsag er en forældremyndighedsindehaverens *manglende relation til den unge*. En forældremyndighedsindehaver har pligt til at møde uanset relationen til den unge, og en sådan udeblivelsesgrund vil derfor som udgangspunkt ikke udgøre lovligt forfald. I en sag vurderede nævnet dog, at den unges far havde lovligt forfald med den begrundelse, at han havde meldt afbud til mødet af hensyn til den unge, som han ikke havde et tæt forhold til, og som ikke havde ønsket, at begge forældre var til stede samtidigt.

Det forekommer i få tilfælde, at en ung eller en forældremyndighedsindehaver har svære psykiske udfordringer. Der er enkelte eksempler på, at nævnet i disse sager har fremmet sagen uden pågældendes tilstedeværelse, efter på grundlag af dokumentation herfor at have statueret lovligt forfald. Der er i juni 2022 vedtaget en ændring af ungdomskriminalitetsloven, hvorefter formanden eller en næstformand på skriftligt grundlag efter indstilling fra kommunen kan træffe afgørelse om, at der ikke skal iværksættes foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven af hensyn til svært nedsat psykisk funktionsevne hos et barn eller en ung.

De hyppigste årsager til udeblivelse

Sygdom

Arbejde

Ferie

Manglende relation til den unge

Et afsluttet forbedringsforløb

Afsluttet 2-årigt forbedringsforløb for en 14-årig, som var henvist til nævnet for adskillige indbrud

Den unge havde et meget turbulent skoleforløb blandt andet præget af et stort fravær, hashmisbrug og uhen-sigtsmæssig omgangskreds. Der var oplysninger om, at den unge flere gange havde udvist voldelig adfærd over for pædagoger og lærere, var antruffet i grupper, der havde udvist utryghedsskabende adfærd på offentlige steder, og at der gennem lang tid havde været bekymring for den unges kriminelle adfærd. Endvidere var den unge diagnosticeret med ADHD.

Kommunen indstillede til et forbedringsforløb med flere konkrete foranstaltninger, hvoraf nogle allerede var sat i gang. Under nævnsmødet, der blev afviklet med fast struktur og pauser af hensyn til den unges deltagelse, blev det meget tydeligt, at den unge havde et stort behov for struktur og forudsigelighed både konkret i hverdagen, men også mere overordnet, ligesom han manglede indhold i sin hverdag.

Nævnet fastsatte et 2-årigt forbedringsforløb med kontaktperson, formidling af praktiktilbud, vredeshåndteringskursus, faste hjemkomsttidspunkter og ophold i ungdomsklub.

Kort efter fik den unge et praktiktilbud, og forbedringsforløbet blev blandt andet på den baggrund, og fordi de mange foranstaltninger var for omfattende, justeret ved en formandsbeslutning, så det nu indeholdt, at den unge skulle passe både sin praktik og skole, være hjemme på faste tidspunkter, have en fast kontaktperson, men nu i færre timer, samt deltage i en fritidsaktivitet.

Efter cirka 1½ år blev sagen indbragt for nævnet igen med indstilling om at ændre nogle af foranstaltningerne i forbedringsforløbet under henvisning til den unges positive udvikling, der navnlig var bundet op på den unges gode relation til sin kontaktperson. Under mødet oplyste den unge, at han gerne ville stoppe med at ryge hash, men at hashen havde en god virkning på hans ADHD, og at det derfor var svært at stoppe. Den unge ønskede ikke at tage medicin for sin ADHD. Det fremgik, at corona-restriktioner havde været en udfordring i forhold til at deltage i de forskellige aktiviteter. Forbedringsforløbet blev justeret således, at der fortsat var et fast hjemkomsttidspunkt, kontaktperson samt undervisning to dage om ugen med henblik på afslutning af hans manglende eksamener, således at han kunne fortsætte sine planer om at arbejde inden for VVS-faget.

Forbedringsforløbet udløb efter de to år, nævnet havde fastsat.

Under nævnsmødet, der blev afviklet med fast struktur og pauser af hensyn til den unges deltagelse, blev det meget tydeligt, at den unge havde et stort behov for struktur og forudsigelighed både konkret i hverdagen, men også mere overordnet, ligesom han manglede indhold i sin hverdag.

9

Påklagede afgørelser

Ankestyrelsen traf i 2021 afgørelse i 48 sager, hvor der var klaget over nævnets afgørelse. Otte af disse afgørelser er truffet af nævnet i 2020. En enkelt sag er først endeligt afgjort af Ankestyrelsen i 2022, idet sagen blev genoptaget til ny behandling.

I tre af sagerne afviste Ankestyrelsen at behandle sagen og begrundede i to af sagerne dette med manglende klageadgang henset til, at der i nævnet var truffet afgørelse om anbringelse med samtykke. I den tredje sag afviste Ankestyrelsen at behandle sagen, som var påklaget af den unges mor, idet Familieretshuset kort efter nævnets afgørelse havde truffet afgørelse om, at faren havde fået midlertidig fuld forældremyndighed, hvorefter moren ikke længere kunne anses for at være klageberettiget.

Ankestyrelsen stadfæstede nævnets afgørelse i 37 sager. Ankestyrelsen fastsatte dog en genbehandlingsfrist i 10 af disse sager, idet der efter Ankestyrelsens praksis altid fastsættes en genbehandlingsfrist. Nævnet havde ikke fastsat en genbehandlingsfrist i sagerne henset til, at forbedringsforløbet udløb før eller samtidig med den genbehandlingsfrist, der skulle fastsættes ifølge lovgivningen⁵⁴. En nærmere beskrivelse af problematikken med fastsættelse af genbehandlingsfrist er indeholdt i nævnets årsberetning for 2020, afsnit 5, *Genbehandlingsfrist ved anbringelse uden samtykke*. En ændring af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet er vedtaget i juni 2022, blandt andet med henblik på at gøre det klart, at kompetencen til at træffe afgørelse om fortsat anbringelse ligger hos kommunalbestyrelsen eller børn og unge-udvalget efter serviceloven, hvis forbedringsforløbet er udløbet.

Ankestyrelsen traf i otte sager afgørelse om at ophæve eller ændre dele af nævnets afgørelse.

Ankestyrelsen har i flere sager fundet, at oplysningerne, der lå til grund for nævnets afgørelse, var mangelfulde. På denne baggrund har nævnet et øget fokus på at påse, at de tilvejebragte oplysninger er tilstrækkelige til, at nævnet kan behandle sagerne og træffe afgørelse.

54) Ungdomskriminalitetslovens § 23

En ændring af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet er vedtaget i juni 2022, herunder med henblik på at gøre det klart, at kompetencen til at træffe afgørelse om fortsat anbringelse ligger hos kommunalbestyrelsen eller børn og ungeudvalget efter serviceloven, hvis forbedringsforløbet er udløbet.

9.1 Ophævede eller ændrede afgørelser

Ankestyrelsen traf i én sag afgørelse om at ophæve den del af nævnets afgørelse, der vedrørte afbrudt samvær mellem den unge og dennes kæreste og pålagde kommunen at indstille til Ungdomskriminalitetsnævnet at træffe ny afgørelse om samvær. Ankestyrelsen vurderede, at nævnet ikke havde kompetence til at træffe afgørelse om afbrudt samvær, når kommunen ikke havde indstillet til det. Nævnets afgørelse blev i øvrigt stadfæstet. Der var efterfølgende oplysninger om, at den unge havde brudt med den pågældende kæreste, hvorfor det ikke var relevant at træffe ny afgørelse om samvær.

I syv sager har Ankestyrelsen ændret dele af nævnets afgørelse.

I tre af sagerne ændrede Ankestyrelsen den konkrete hjemmel i forhold til nævnets afgørelse om anbringelse uden samtykke.

I én af disse sager, hvor nævnet havde begrundet anbringelsen uden samtykke efter § 14, stk. 2, nr. 1, og 4, fandt Ankestyrelsen, at anbringelsen uden samtykke ikke kunne begrundes efter § 14, stk. 2, nr. 1 omhandlende utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge. Ankestyrelsen bemærkede hertil, at der ikke forelå tilstrækkelig dokumentation om forældrenes forhold til at træffe afgørelse efter den pågældende bestemmelse.

I én sag havde nævnet i forbindelse med en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet truffet afgørelse om overvåget samvær i et år. Ankestyrelsen nedsatte perioden for det overvågede samvær til seks måneder. Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at der ikke tidligere havde været fastsat overvåget samvær, og at der var tale om en indgribende afgørelse, hvor udgangspunktet er, at grundlaget hyppigt skal vurderes.

Klagemulighed

Når Ungdomskriminalitetsnævnet træffer særligt indgribende afgørelser om eksempelvis anbringelse uden samtykke eller anbringelse på en sikret døgninstitution, har forældremyndighedsindehaverne eller en ung, der er fyldt 12 år, mulighed for at indbringe afgørelsen for Ankestyrelsen⁵⁵, ligesom Ankestyrelsens afgørelse kan indbringes for retten⁵⁶.

55) Ungdomskriminalitetslovens § 55, stk. 2

56) Ungdomskriminalitetslovens § 56, stk. 1

Ankestyrelsen har i fire sager ændret nævnets afgørelse om, hvornår sagen skulle genbehandles. I tre af sagerne, hvor nævnet havde fraveget det i lovgivningen fastsatte udgangspunkt for genbehandlingsfristen, vurderede Ankestyrelsen, at der ikke var grundlag for at fravige udgangspunktet⁵⁷. I den fjerde sag, hvor nævnet havde fastholdt det i lovgivningen fastsatte udgangspunkt om en genbehandlingsfrist på et år, fandt Ankestyrelsen, at der var grundlag for at fravige udgangspunktet og ændrede genbehandlingsfristen til seks måneder. Ankestyrelsen begrundede dette med, at der var oplysninger i sagen, der tydede på, at den unges forhold ikke var tilstrækkeligt oplyst i forhold til hans vanskeligheder, hvorfor der var grund til, at nævnet indenfor seks måneder igen skulle vurdere, om den unge fortsat skulle være anbragt uden for hjemmet. Ankestyrelsen bemærkede samtidig, at det var deres vurdering, at sagen var tilstrækkeligt oplyst, men at det ville være relevant med en udredning af den unge inden for de seks måneder med henblik på at vurdere, hvilken behandling der fremadrettet var relevant for den unge.

9.2 Underretninger m.v.

Ankestyrelsen har i to sager foretaget underretning af nævnet i forbindelse med afgørelsen af klagesagen. Nævnet har på baggrund af underretningerne foretaget høring af den ansvarlige kommune med henblik på vurdering af, om sagerne skulle genoptages til fornyet behandling i nævnet.

I den ene sag underrettede Ankestyrelsen nævnet om, at der efter Ankestyrelsens opfattelse skulle tages stilling til, hvorvidt den unge skulle anbringes på et anbringelsessted med mere sikre rammer, end hvad en åben døgninstitution eller anbringelse på eget værelse kunne tilbyde. Dette med henblik på at få den unge udredt og skabe stabilitet i den unges hverdag. På baggrund af Ankestyrelsens underretning genoptog nævnet sagen til ny behandling. Nævnet traf herefter afgørelse om anbringelse med samtykke og foranstaltning om kontaktperson, idet kommunen efter det oplyste påtænkte at anbringe den unge i egen bolig, hvorefter der var behov for massiv støtte. Nævnet lagde herved vægt på, at den unge snart fyldte 18 år, hvorfor der burde arbejdes på løsninger, der bedst muligt støttede den unge i overgangen til en voksentilværelse. Nævnet bemærkede hertil, at nævnet var opmærksom på Ankestyrelsens underretning, og at der efter Ankestyrelsens opfattelse skulle tages stilling til, om den unge skulle anbringes i

mere sikret regi, men at nævnet lagde vægt på de positive oplysninger, der var fremkommet under nævns-mødet, hvorfor nævnet ikke fandt anledning til, at den unge skulle anbringes i et mere sikret regi.

I den anden sag underrettede Ankestyrelsen nævnet om, at der efter Ankestyrelsens opfattelse var behov for, at man fandt det rette opholdssted til den unge, herunder et sted der kunne arbejde med den unges relationelle og adfærdsmæssige vanskeligheder. På baggrund af Ankestyrelsens underretning genoptog nævnet sagen til ny behandling. Nævnet traf ikke afgørelse om ændring af anbringelsessted, idet nævnet – som sagen forelå oplyst – vurderede, at den unge var velanbragt på det opholdssted, hvor han allerede var anbragt. Nævnet har efterfølgende – i maj 2022 – på baggrund af en henvisning for kriminalitet begået af den unge under forbedringsforløbet truffet afgørelse om anbringelse på en delvist lukket døgninstitution.

Ankestyrelsen har i to sager afgivet bemærkninger til kommunen og nævnet i forbindelse med afgørelsen af klagesagen. Nævnet har på baggrund af disse bemærkninger foretaget høring af de ansvarlige kommuner.

I den ene sag orienterede Ankestyrelsen kommunen og nævnet om, at Ankestyrelsen – blandt andet på baggrund af oplysninger om, at den unge forud for mødet i Ankestyrelsen havde været indlagt i forbindelse med et selvmordsforsøg – var bekymret for, hvorvidt den unge modtog den rette støtte, om der var behov for en udredning, og om den unge var på det rette anbringelsessted. Ved nævnets høring af kommunen fremgik det, at kommunen var i tæt kontakt med anbringelsesstedet, at det var anbringelsesstedets vurdering, at de kunne varetage og sikre den unges sundhed og udvikling, samt at de var særligt opmærksomme på, hvorvidt den unge ændrede adfærd eller havde andre indikationer på tanker om selvmord eller mistroivsel. Det blev endvidere beskrevet, at den unge var faldet til på anbringelsesstedet, og at den unge nu var mere positiv og engageret i forhold til de øvrige unge og selve anbringelsen, samt at der løbende ville blive fulgt op på, om der var behov for yderligere udredning af den unges vanskeligheder. Nævnet har efterfølgende behandlet sagen på ny som følge af, at den unge ikke overholdt det iværksatte forbedringsforløb. Nævnet traf her afgørelse om, at den unge fortsat skulle være anbragt uden samtykke og forlængede endvidere forbedringsforløbet.

57) Ungdomskriminalitetslovens § 23, stk. 1 og stk. 2

I den anden sag orienterede Ankestyrelsen kommunen og nævnet om, at der på mødet i Ankestyrelsen – fra afdelingslederen på den unges opholdssted – var udtrykt bekymring for den unge, idet man ikke kunne nå ind til den unge, og den unge rømmede hele tiden. Efter høring af den ansvarlige kommune genoptog nævnet sagen til fornyet behandling, hvorefter nævnet traf afgørelse om ændring af anbringelsessted samt anbringelse på en sikret døgninstitution. Nævnet lagde herved blandt andet vægt på, at den unges adfærd var stærkt forværret, herunder med oplysninger om stofmisbrug, selvskaade og rømninger.

Ankestyrelsen har i enkelte sager afgivet bemærkninger til kommunen vedrørende blandt andet behov for udredning og bekymring i forhold til anbringelsessted. Nævnet har i disse sager fulgt op over for kommunen med henblik på at påse, at der til enhver tid er den rette indsats over for den unge.

Ankestyrelsen har endvidere i forbindelse med to klagesager vedrørende et søskendepar pålagt den ansvarlige kommune at forelægge sagerne for nævnet med henblik på en ny stillingtagen til anbringelsessted, ligesom kommunen burde genoverveje, om de unge skulle være anbragt samme sted. Den ansvarlige kommune forelagde efterfølgende sagerne for nævnet og orienterede om, at de trufne og iværksatte foranstaltninger fandtes tilstrækkelige, og at der efter kommunens vurdering ikke var anledning til at genoptage sagerne med henblik på anbringelse i lukket regi.

Nævnet fandt efter de foreliggende oplysninger, at der ikke var grundlag for at genoptage sagerne af egen drift.

Udover ovennævnte sager har Ankestyrelsen i to sager bemærket, at de anførte oplysninger i kommunens indstilling, der dannede grundlag for ændring af anbringelsessted⁵⁸, ikke var fyldestgørende. Ankestyrelsen har endvidere i en sag bemærket, at nævnet i forbindelse med sagens behandling ikke havde tilvejebragt dokumentation for samtlige oplysninger og bilag, der lå til grund for kommunens indstilling. Ankestyrelsen fandt i disse tre sager, at fejlen ikke skulle medføre, at nævnets afgørelse blev ophævet.

9.3 Domstolsprøvelse

Lidt under halvdelen af de afgørelser, som Ankestyrelsen har truffet i 2021, er blevet indbragt for retten. De afgørelser, som er behandlet ved domstolene indtil videre, er langt i de fleste tilfælde blevet stadfæstet.

Ved dom afsagt den 12. maj 2022 ophævede retten imidlertid Ankestyrelsens afgørelse om, at der skulle fastsættes en genbehandlingsfrist. Retten fandt ligesom Ungdomskriminalitetsnævnet, at der ikke skulle fastsættes en genbehandlingsfrist, men stadfæstede i øvrigt Ankestyrelsens afgørelse i sagen.

Ved dom af 3. maj 2022 har retten i en sag stadfæstet Ankestyrelsens afgørelse, dog således at genbehandlingsfristen, som Ankestyrelsen havde fastsat til 2 år, blev ændret til at ligge på et tidligere tidspunkt.

Ankestyrelsen har i enkelte sager afgivet bemærkninger til kommunen vedrørende blandt andet behov for udredning og bekymring i forhold til anbringelsessted. Nævnet har i disse sager fulgt op over for kommunen med henblik på at påse, at der til enhver tid er den rette indsats over for den unge.

58) Ungdomskriminalitetslovens § 24, stk. 2

Bilag 1

Beskikkede dommere i Ungdomskriminalitetsnævnet 2021

Formand

Sanne Bager, dommer

Næstformænd

Henriette Sartvin, dommer
Vivi Kahr Rasmussen, dommer
Lone Bach Nielsen, dommer
Merete Engholm, dommer
Lone Molsted, dommer
Christian Lundblad, retspræsident
Søren Hafstrøm, dommer
Peter Brund, dommer
Louise Falkenberg, dommer
Eva Hammerum, dommer
Elisabet Michelsen, retspræsident
Britt Falster Klitgaard, dommer
Beth Von Tabouillot, dommer
Morten Larsen, dommer
Hanne Weirup Malten, dommer
Henriette Frölich, dommer
Jens Berg, dommer
Margrete Nissen, dommer
Kristian Lind Jensen, dommer
Henrik Engell Rhod, retspræsident
Andreas Bøgsted-Møller, dommer
Anders Thøgersen, dommer
Martin Broms, dommer
Morten Juul Nielsen, dommer
Nanna Blach, dommer
Helga Lund Laursen, dommer
Anne Westergaard, dommer
Ulla Tange Christensen, dommer
Camilla Ljørring Adamsen, dommer
Bo Rasmussen, dommer
Anne Bundgaard, dommer
Charlotte Saltoft Thorlaksen, dommer
Ole Stryhn, dommer
Brit Frimann, dommer
Marianne T. Øllgaard, dommer
Peter Rostgaard Ahleson, dommer
Niels Juhl de Neergaard, dommer
Linda Lauritsen, dommer

Anne Schultz-Nielsen, dommer
Henrik Agersnap, retspræsident
Torben Østergreen-Johansen, dommer
Jes Kjølbo Brems, dommer
Helle Krogager Rasmussen, dommer
Franjo Stojanovski, dommer
Anni Brix Olesen, dommer
Anders Munch-Jensen, dommer
Camilla Felbo, dommer
Niels Otto Jensen, retspræsident
Mie Obel Thomsen, dommer
Jette Skole, dommer
Helle Dietz, dommer
Katrine Waagepetersen, dommer
Anne Hedegaard Toft, dommer
Anne-Vibeke Dolleris, dommer
Kristian Palmann Jensen, dommer
Laila Nitschke, retspræsident
Per Kiel Lauritsen, dommer
Charlotte Schrøder, dommer
Michael Lynge Jensen, dommer
Camilla Dalgaard, dommer
Marianne Hornbjerg, dommer
Kristina Skovbo Haurlev, dommer
Kirsten Schmidt, dommer
Rasmus Damm, dommer
Mette Helby Jensen, dommer
Anette Fogh, dommer
Dot Buchtrup, dommer
Joy Winther, dommer
Helle Søgaard Larsen, dommer
Sine Nascou, dommer
Tina Gehlert Schmidt, dommer
Jeanette Bro Fejring, dommer
Berit Viegaard Andersson, dommer
Hanne Rasmussen, dommer
Leon Fredgaard, dommer
Søren Rune Schrøder, dommer
Susanne Beier Lorenzen, dommer
Gitte Nymand Nielsen, dommer
Lisbeth Christensen, dommer

Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

Polititorvet 14, 1780 København V

Telefon: +45 5118 7420

E-mail: uknaevn@uknaevn.dk

UNGDOMS —
KRIMINALITETS
— **NÆVNET**